

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kerepesi-ut 25.
Fiókiadóhivatal: Museum-körút 18.

Főszerkesztő: **WÉRTZ JÓZSEF.**
Felolós szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

Egy tetszhalott törvény.

Budapest, március 11.

(v.) Most pedig beszéljünk okosan és higgadtan a hasznos és sürgős dolgok leghasznosabbjairól és legsürgősebbjéről: a hosszú harc során ütött sebek gyógyításáról. Nem azokról a sebekről beszélünk, amelyeket a mérköző pártok adtak és kaptak; — ezek majd csak behégednek valahogy s a tegnapi kiengesztelődés után amugy is megomlott már a sajtóságuk. A zászlók alatt visszatartott kiszolgált katonák és póttartalékosok dolgáról sem szólnunk; — amit a lezajlott harc e vértanui szenvedtek, azt meg nem történtté tenni amugysem lehet s hogy tűzhelyeik mellé a legrövidebb időn visszatérhessenek, arról ma igazán atyai jóindulattal gondoskodott a kormány s a törvényhozás. Még az adóhátralékokról sem szólnunk; — van adóvégrehajtó elég, aki pihent erővel várja, hogy hivatásának élhessen, a kormányra és törvényhozásra pedig az a feladat vár ezen a téren is, hogy enyhítse az adófizetők százezeire váró csapást ama törvényes kötelezettség kimondásával, hogy az adókinctár a lehető legelőzékenyebb eljárást tanúsítsa a részletfizetések elfogadása tekintetében.

De szólnunk egy sebesültől, akit egymásután két halalos dőfés ért, akit tehát barát és ellenség egyaránt holtaknak tekint s akit halottaiból a nemzet legsürgősebb érdekében mégis fel kell okvetetlenül támasztani. Ha igazán és végképpen elveszítjük ezt a sebesültet, akkor ne, hogy ingyen kaptuk volna a katonai vívmányokat, hanem ezzel az egyetlen veszteséggel is drágán, talán tuldrágán fizettük meg őket. A feltámasztandó halott: a Széll-formula, amely 1899: XXX. t.-c. néven van törvénytrunkba iktatva. Készséggel bevalljuk, hogy a két halalos seb, mely ezt

a becses nemzeti vívmányt érte, nem valamely kormányzati rosszhiszeműségnek, hanem olyan ellenállhatatlan és elháríthatatlan állami szükségletnek a következménye, amelynek ki-elégítéséhez igen jelentős országos érdekek fűződtek. Az a formula azt az erős tilalmat állította fel, hogy külföldi államokkal 1907-en túl terjedő időre vámszerződéseket nem köthetünk s még erre az időre is csakis akkor indíthatunk szerződési tárgyalásokat, ha előbb jogerősen létrejött köztünk és Ausztria közt az új autonóm vámtarifa. Nota bene, ezt a fontos biztosítékot annak idején nem kaptuk ingyen, hanem cserébe adtuk érte Ausztriának azt az engedményt, hogy a Badeni—Bánffy-kiegyezés szerint csak 1902-ig fenntartandó vámközöségi állapotot még további öt évre, 1907-ig meghosszabbítottuk. Ennek a fejében kaptuk meg azt a nevezetes vívmányt, amelyet akkor élénk örömmel fogadtunk az egész ország, hogy bármi történjék is, ezentel a gazdaságpolitikai kötelek az egész vonalon, tehát a külfölddel és Ausztriával szemben is, egyazon időpontban fognak lejárni. Aminek az volt a rendkívüli jelentősége, hogy lesz egy időpont, amikor az ország teljesen szabadkezvet kap arra nézve, hogy önállóan akar-e a gazdaságpolitikai téren berendezkedni, avagy hajlandó-e Ausztriával ismét vámszövetségre lépni. A határidőknek ez az egyezésítése az önálló vámterületnek biztos zálogául iktatódott törvénykönyvünkbe. Így értelmeztük, ilyen értelemben hoztuk érte nehéz áldozatot s így fogadtuk el alapul, amelyre nyugodtan építhetünk rá gazdaságpolitikai számvetéseinket.

Nos, ez az értékes biztosíték két halalos dőfést kapott a lezajlott harc rendén. Az elsőt decemberben, amikor, noha az új autonóm közös vámtarifa még nem emelkedett törvényerőre, mégis kénytelenek voltunk Olaszországgal tárgyalásra lépni, sőt nemcsak tárgyalásra,

hanem megállapodásra is, mert január elsején beállt volna a szerződésnélküli állapot, esetleg egy vámháború is, ami mindig kellemetlen dolog, de diplomáciai szövetségesek között valóságos nemzetközi skandalum lett volna. A másik tőrdőfést a közelmúlt napokban kapta a formula, amikor egy másik nemzetközi kényszerűség lépett elutasíthatatlanul a kormány elé. Németország ugyanis, amelyvel szerződésünk ez év végével jár le, nem tudta magát tovább túrtörtetni s jelentkezett, hogy kezdjük meg vele valahára az új szerződésre vonatkozó alkudozásokat. Ez is olyan dolog, ami elől kitérni alig lehetett. Hiszen februárban, amikor ez a jelentkezés történt, még olyanformán festett a helyzet, hogy nálunk még beláthatatlan időkig duhatolt az obstrukció, tehát semmi remény nem volt, hogy az új autonóm közös vámtarifát a magyar parlament egyhamar törvényerőre emelhesse. Nem felelhetünk tehát a német birodalomnak, tessék várni, de hogy meddig, azt magunk sem tudjuk megmondani, mert csakugyan bajos egy szomszédos és szövetséges nagyhatalomtól azt kívánunk, hogy a maga nagy érdekeinek kiszolgálásában a saját apró perpatvarainkhoz alkalmazkodjék. Beismerjük tehát, hogy komoly és sürgős okok nyomása alatt szánta rá magát a magyar kormány a Széll-formulában rejlő fontos nemzeti biztosítéknak kétszeres keresztüldőfésére. S ha a Tisza-kabinet ezért az eljárásáért a törvényhozás utólagos jóváhagyását fogja kikérni, igazán nem volna méltányos dolog, ha a felmentést tőle megtagadná.

Ámde akit megöltek, azon édeskeveset segít, ha beismerik, hogy kár volt érette s hogy csak nehéz szívvel s ellenállhatatlan kényszer nyomása alatt ölték meg. Ennélfogva nem vigasztalódnunk akarunk mi, hanem meg-

TÁRCA

Mátyás és Beatrix.

(Bemutató a Nemzeti Színházban.)

☞ A Budapesti Napló eredeti tárcája. ☞

Irta: *Ábrányi Emil.*

A magyar történeti drámák többnyire arra szolgálnak, hogy mennél fényesebb nemzeti pompát fejtsenek ki bennük. A szcenikai felügyelő ilyenkor uszik a gyönyörűségben, mert a korhűség — és némileg a szigorúan kiszabott költségvetés — keretein belül szabad röptére bocsáthatja fantáziáját és szebbnél szebb mintalapokat festhet sujtásos mentékről, prémes kalpagokról, selymes attilákról, ékköves övekről, sárga, piros és zöld csizmákról, színes paszománio, sisakok, vérték és görbe fringiók tengersokaságáról. Hasonló helyzetben vannak a színházak számára dolgozó díszletfestők, műszabások és műcípészek is, akik a szcenikai felügyelő utasításait határtalan ambícióval hajlítják végre. A mult idők egész gardérobja föltámad a mi történeti darabjainkban. Az ember szeme káprázik és a hazafias lélek ujjong, amikor ez a felséges ruhátár ragyogó tablók hosszú sorozatában felvonul és elvonul előttünk.

Legkevesebb ilyenkor a színészek dolga, akiknek az a mesterségük, hogy embereket ábrázoljanak. A jellemzősége szeretne valami jól megokolt, lélektanilag árnyalt jellemet kidomborítani, mivelhogy becsavargó színészre nézve fensőbb élvezet nincs a domborításnál. Az intrikus szeretné, ha valami művészileg rajzolt cselészöveget bonthatna elemeire a színpadon játékaának a finom náúszáival. A drámai hősnő é a gyertyól, hogy valami nagy és igaz emberi szenvedélynek a tolmácsa legyen. A drámai és a lírai szerelmes, a naiva

és a natur-ursch, a hős apa és az epés komikus: valamennyi embert keres, valamennyi emberhusra sováro, valamennyi inkarnálni szeretne valamit, ami nem pánél és paszománt, hanem lélek. De vágyakozásuk hiábavaló. A szerző egészen megfélekedett erről a csekélységről. Szerzőnk a probir-mamzell szerepét szánta nekik, akiknek az a missziója, hogy a kosztümszabó remeklést kellő világításba helyezze. Ha egymásután fölvettek a cifra ruhákat és ezeket mindenféle állásban, elülről, hátulról bemutatták a látványosságot kedvelő közönségnek: missziójukat kitünően betöltötték. Külösen akkor, ha még szavaltak, sirtak, mosolyogtak és drámai gesztusokat is csináltak hozzá.

*

Mátyás király mint drámai hős már többször megfordult a magyar színpadokon. Kisfaludy Károly a *Hűség próbjájában* léptette föl a lovagias, elmés, kalandos királyt, aki sokszor áruhában kereste az igazságot és az igazi szerelmet. Az öreg Balogh anekdotaszzerűen, naiv komikummal állította be Mátyás érdekes alakját *Mátyás diák* című vígjátékába. Sziligetli darabjai közül kettő foglalkozik vele: a *Mátyás király lesz* és a *Mátyás fia*. Ebben az utóbbiban Mátyás törvénytelen fiának, Corvin Jánosnak is nevezetes szerepet juttatott a szerző. De a darab főnevezetessége mégis az volt a maga idejében, hogy *Jámbor Pál*, aki Corvin János sorsát a *Törvénytelen vér* című szomorujátékában dramatizálta, irodalmi pörben támadta meg Sziligetit, a Nemzeti Színház akkori dramaturgját. Azzal vádozta, hogy a *Törvénytelen vér* évekig hevertette a fiókjában és ezalatt alattomosan kilopta belőle a *Törvénytelen vér* drámai cselekvését. Szegény Hiadomnak nem volt igazsága. Csak a visszautasított, haragvó drámaíró képzelődött. A *Mátyás fia* nem plágium és mint darab százszor különb az övénél. *Herceg Ferenc* a *Balaton* regében szere-

pelteti a legnépszerűbb, legszellemesebb és leg tudományosabb magyar királyt.

Pekár Gyula, akit a Nemzeti Színház ma mutatott be először, minden eddigi Mátyás-darabnál szélesebb alapon foglalkozik a magyar renaissance-király alakjával. Elődjői Mátyás életének egy-egy rövidobb korszakát, néha csak egyes epizódjait dolgozták föl. A *Mátyás és Beatrix*, *Pekár* történeti drámája, négy felvonásban és egy előjátékban (tehát öt felvonásban) huszonegy esztendő foglalt össze. Hatalmas, súlyos idő olyan ember életében, aki Európa leghatalmasabb uralkodója volt és pihenés nélkül, egyre-másra, világraszóló eseményeket csinált. Ez a súlyos idő-kvantum alkalmas arra, hogy szétrepessze és formátlanná lapítsa meg a legrobosztusabb író szízlár kézzel ácsolt kereteit is. De *Pekár* úgy segített magán, hogy az előjáték után átugrott egy csomó esztendőre. Az előjátékban még 1469-ben vagyunk. A többi négy felvonás az 1480-as évek végére vezet. *Pekár* erős keze ilyenformán átörpít bennünket nagy, izgalmas, de drámaiban nem foglalható eseményeken. Eppen a tempo érkezünk, amikor a végzetes veszekedés Mátyás és Beatrix közt megindul.

Pekár új vonásokat, új elemeket akart belevinni a Mátyás-darabok sorába. Mátyásban a szerelmet, az apát akarta közelebbhoznai a szívnkhöz. E célból a király szeretőjére, *Borbáldára* vetette a szemét, erre a rejtelmes, megdöbbentően szerény asszonyra, akiről olyan keveset beszél a történetírás. Ha nem beszél, nyilván azért teszi, mert ez a nő — noha édesanyja volt egy hatalmas fejedelm fiának — nem akart beszélni magáról. És miért nem akart? Nyilván azért, mert mélykedélyű, szelid asszony volt, akiben nem volt semmi királyi metresszek bájos szemtelenségéből; aki nem hívalkodott azzal, hogy ő uralkodik az összes alattvalók uralkodóján és ha niucsenek is törvényes jogai, van világraszóló érdekessége. Még *Bonfinius*, a bőbeszédű olasz, Mátyás udvarának a

penditünk egy eszmét, amelynek segítségével ezt a holtat új életre lehet támasztani. Halott-ébredés eszmén azon sarkalok, hogy a Széll-formula biztosítékszerű tartalmának csupán egy mellékes, ugyszólván alaki része pusztult el visszahozhatatlanul, de a magva szerencsére csupán tetszalott s könnyűszerrel ismét életre kelthető. Azt, hogy az új közös vámtarifa törvényre válása előtt kénytelenek voltunk egy külföldi állammal szerződni, egy mással pedig alkudozásokba bocsájtkozni, ezt a megtörtént törvényszerűt visszacsinálni többé nem lehet. Ez a része annak a garanciális törvénynek tehát bizvást a lomtárba mehet. *De csakis ez az egy része.* Ami igazán fontos abban a törvényben: a gazdaságpolitikai kötések lejárati határidejének egységesítése — ez a megbecsülhetetlen s ha most elveszítjük, akkor soha többé vissza nem hódítható vívmány — még teljes értékében megmenthető a nemzet számára.

Még pedig a világ legegyszerűbb módján. Nyilvánvaló, hogy Németország semmi módon nem lesz rábirható a Széll-formula ama tételének respektálására, amely szerint az új kereskedelmi szerződések 1907-en tul terjedő időre nem köthetők. Az új szerződések kötésénél, kivált Oroszország részéről, amugy is borzasztó nehézségekbe ütközik a német birodalom. Ha leküdi őket, aminthogy akármilyen módon, de le kell küzdenie, akkor nem lesz kedve a hosszas és fáradságos alku eredményeit mindössze három esztendőre biztosítani. Ilyen szűk időre, ilyen keskeny palóra egy nagy birodalom nem építheti rá egész gazdasági életét. S ha Németország tiz- vagy tizenkétéves szerződéseket köt, akkor egész Európa kénytelen ugyanilyen határidőre szerződni, mert létérdeke az államoknak, hogy egyszerre járjon le minden vámpolitikai megállapodásuk. A látszat szerint tehát a Széll-formulának ez a lényege is veszve van. De a mi nagy szerencsénk a látszat itt is csal. Hiszen a formulának nem az volt a szándéka, hogy éppen 1907-ig szóljanak csak az új vámszerződések s azontul egyetlen pillanatig se, hanem az, hogy amikor a mi vámközösségünk Ausztriában lejár, ugyanakkor járjanak le a külföldi szerződések is. Már most ötnegyed év óta ott hever a parlament asztalán a magyar-osztrák vámszövetség. Hála Istennek, még nincsen elfogadva, sőt még tárgyalásra kitűzve sin-

cse. Ez teszi nekünk lehetővé, hogy a lejárat határidők egységesítésében rejülő nagy nemzeti vívmányt megmenthessük még hazánk számára. S amint mondtuk, ez igen egyszerű módon lehetséges. Ha nem sikerül a külföldi szerződéseket egyszerre jártni le az 1907-ben megszűnő vámközösségi állapottal, akkor várjunk mi a magyar-osztrák vámszövetség letárgyalásával mindaddig, amíg el nem készült a német szerződés, ennek a lejárati határidejével aztán egyeztessük össze a magyar-osztrák vámszövetség lejáratának időpontját.

Ilyenformán az 1899. XXX. t.-c.-nek csupán a betűje halt volna meg, de tovább élne és tovább hatna a szelleme. Az a szellem, amely a gazdaságpolitikai berendezkedés tekintetében teljes szabadságot biztosít a magyar törvényhozás elhatározásainak. Az a szellem, amely hatalmat ad nekünk arra, hogy vagy a legméltányosabb kiegyezést csikarjuk ki Ausztriától, vagy pedig a további kizsákmányolások elől nyugodtan és biztosan vonulhassunk vissza az önálló magyar vánterület sorompói mögé. Ez a szellem még feltámasztható. S árulás volna a kormánytól, ha miután kényteleneségből megölte a betűt, most bármiféle okból és bármiféle ürügyön legyilkolná a szellemet is.

A lebonyolítás.

Budapest, március 11.

Megindulván a parlamenti gépezet, most már szépen gyorsan megy a felgyülemlett restanciák lebonyolítása. Ma a t. Ház már elintézte az 1903. évi újonck megajánlásáról szóló javaslatot. Nem ment vita nélkül, amire nincs is szükség, de ment obstrukció nélkül, aminek legfőbb ideje. A javaslaton anyai érdemleges változás történt, hogy az önhibájukon kívül későbbben bevonuló újonck kivételesen nem fogják az egész három esztendőt kiszolgálni, hanem körülbelül egy félesztendőt nyernek. A javaslat elintézéséhez tartozik az is, hogy, *Rátkay László és gróf Zichy Aladár kérésére*, a honvédelmi miniszter két ígéretet tett. Az egyik az, hogy a visszatartott katonák elteltjei számára iparkodni fog méltányosságot és kegyelmet szerezni; a másik pedig az, hogy a póttartalékosokat, ha lehetséges, még április hónapban bocsátják haza.

Igy az újoncháború általános engesztelődésel végződött s érthető, ha anyai háborúság után

mindenki megkönnyebbülve lélegzett fel, mikor a javaslat tető alá került.

— Eljén! — hangzott jobbról s nem tüntetett balról senki sem.

Holnap a Ház az indennitást fogja tárgyalni. Ugron és Holló kérték ugyan, hogy ez a téma maradjon hétfőre s előbb intézzék el a kérvényeket, de Tisza István meggyőzte a Házat, hogy mindenképp sűrűs az ex-lexből kijönünk s így az indennitásnak kell elsőbbséget adni. Egyébként a miniszterelnök jelezte, hogy legközelebb előterjesztést tesz a munkarend iránt.

Lengyel Zoltán is kért valamit. Március 15-én ne legyen ülés s, a képviselő már hétfőn elutazhassanak kerületeikbe, maradjon el a hétfői ülés is. A miniszterelnök nem zárkózott el a kívánság elől; a nemzeti ünnepen ám ne legyen ülés, de a hétfői esetleges szünetről csak holnap beszéljünk. Ha holnap el lesz intézve az indennitás, akkor jusson hétfőre is pihenő. De ha az indennitás tárgyalása úgy kívánná, akkor a törvényes rend helyreállításának sürgőssége elvárhatja tőlünk azt az áldozatot, hogy hétfőn is tárgyaljunk.

Az ellenzék mosolygott.

— Óvatos a miniszterelnök ur! No nem baj! Egyéb az ülésben nem történt. A folyosókon azonban ma is boldog ölekezés folyt. *Thaly Kálmán valami helven telegrammot mulogatott:* csupa gratulációt a vidékről, sőt a külföldről is. De érdekes telegrammot kapott Perczel Dezső házelnök is. Négyszáz bécsi magyar gratulál újongva a magyar törvényhozásnak. A könnyük csordult ki büszke örömlükben. És gyűjtést akarnak indítani, hogy örök emléket állítsanak a békének. Mint ők táviratozzák: *Budapesten egy békekutat.*

Valaki nevetve mondta:

— Az a békeket arra való volna, hogy üdveg vízzel leülethessük szokot, akiket megint elfutna a forró vér.

De örvendezett és lelkesedett mindenki. Csakhogy már elkövetkezett a békekesség, az egyéni pihenés és a parlamenti munka korszaka!...

A képviselőház ülése március 11-én.

— Kezdeté délelőtt 10¹/₂ órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Gróf Tisza István, Lukács László, gróf Khuen-Hédervary Károly, Nyiri Sándor, Plósz Sándor, Berzeviczy Albert, Cseh Ervin.

Elnök: Megnyitja az ülést és felolvastatja a jegyzőkönyvet.

Madarász József irályi módosítást nyújt be: a jegyzőkönyv mindig csak gróf Tisza István említi és nem tünteti fel, hogy mint képviselő és nem mint

klasszikus krónikása is halgat erről a hallgatag asszonyról.

A Borbálára vonatkozó történeti följegyzés mindössze ennyi: amikor 1469-ben Boroszlóban a nagy ünnepséget tartották, Mátyásnak, a diadalmas királynak, rendkívül megtetszett Krebs vagy Krebil polgármester gyönyörűsége leánya. Ez a viszony nem maradt következtetés nélkül. A sziléziai nő fiut szült, akit Mátyás — atya emlékére — Jánosnak kereszteltetett. Mátyás már korán udvarába vette a fiut és olyan nevelőket adott mellé, mint Ugoletti Tádé és Galeotti Marcus. Anyyira szerette és anyyira kitüntette a fiúcskát, hogy amikor Beatrix szal való házassága előtt követéségek járultak hozzá: oldalra ültette a kis Jánost és úgy fogadta a fényes deputációkat. Az anya — ugy látszik — sohasem jelent meg Mátyás udvarában. A budai Várhegy tövében egy kis palotában élt. Beatrix a szenvedélyes és babonás népolyi nő, meddőségét Borbála machinációinak tulajdonította és kuruzslással váltotta csöndes vetélytársát a bécsi egyetem orvosi fakultása előtt. Azt akarta, hogy a tudós testület *maleficának*, boszorkánynak minősítse királyi férjének a szeretőjét. De a bécsi orvosok — ámbr sok ostobaságra képesek voltak — ezt a nagy butaságot mégsem követték el. A históriai nyomok arra mutatnak, hogy Borbála 1484 körül még a budai palotácskában lakott. Mi lett belőle azután? Kolostorba vonult-e, természetes halállal halt-e ki, vagy Beatrix olasz énkiosai tették el láb alól? Erre senki sem tud bizonyos választ. Még dr. *Schönherr* Gyula sem, aki adatokban rendkívül gazdag, kiválóan szép és becses tanulmányt írt Mátyásról és koráról.

Pekár Gyula ezekből a gyér történeti följegyzésekből rekonstruálta Borbála alakját. Ugy állította be darabjába, mint Beatrixnak az ellen-tétét. Beatrix szenvedélyes, féltékeny, önző és nagyravágó. Borbála szelíd, ábrándos, szemérmes, ideális, aki titokban élveszi egy király von-

zalmát s akit az anyai boldogság mindenért kárpótol. Beatrixot a hatalomvágy ördöggé teszi. Mátyás oldalán, Borbála Mátyás ölelő karjai közt is megmarad angyalnak, vagy, ami még annál is több: Grethen-szerű német polgárléánynak. Beatrix a dél-olasz feketeség, a nápolyi bujaság; vérebén Johanna perverzítása és a Vezuv tüze lángol. Borbálát a germán ártatlanság szőke glóriája veszi körül; erében mintha nem is vér esőrgedezne, hanem pirosuló rózsavíz. Beatrix szörnyü eseket sző, követel és mérget kavár. Borbála rokkát pörget, lemond és balladát énekel.

Az ellentét így valóban tökéletes. De a drámai hatás szempontjából mégis helyesebben eszelekedett volna Pekár, ha több vért, több ellen-áll-erőt adott volna Borbálának, legalább azokban a jelenetekben, amikor kíméletlenül sértegetik és életére törnek. Vagy lehetett volna valami friss pajkoság a naivitásában. Mátyás maga is tífúra hajló, egészséges, vidám természet volt. Nem hiszem, hogy a tul-ideális, ábrándozó német szentimentalitást szerette volna. Pekár helyén inkább abban életem volna ki a különbséget, hogy Beatrix sötét, gögös és alattomos, Borbála pedig nyílt, kedves, derült és esiesergő, mint a madár. A hivatalos királyné nehéz pompájától éppen ezért meg a király Borbála édes és játszi egyszerűségéhez, hogy *megüldüljön* tőle. Borbála pusztulása Beatrixszal szemben így még meghatóbb lett volna; a paocsirtát siratuk volna benne, aki ártatlan és bohó trillálval elbajolt bennünket.

Pekár Gyula élt a fantázia szabadságával és a Borbálára vonatkozó gyér adalékokat romantikus történeté bővítette ki. Nem alkotott ebből a viszonyból mélyebb elemzést, lélektani jellemzést alapuló drámát; inkább szinempás tablóknak dolgozta föl az anyagot; de a tablóba foglalt történet nincs érdekesítő jelenetek nélkül.

Az előjátékban Borbála ugy szereti meg Mátyást, mint ismeretlen magyar lovagot. Amikor fölismeri benne a királyt, kétségbeesve le akar

mondani róla. De Mátyás az országos ügyek elintézése után találkozik vele a csöndes éjszakában és sziveik örökre egyesülnek. Borbála ott-hagyja Boroszlót, otthagya anyját, aki bánatában meghal, apját, aki megátkozta és vértanuságra predesztinált szerelmmel követi a királyt.

Az első felvonásban nem fordul elő. Itt csak Beatrixszal találkozunk. Már tíz év óta Mátyás felesége és vakmerően intrikál a fiatal János herceg ellen, akit a király Sforza Biankával, a milánói herceg leányával jegyez el. Meddőségén medítálva, Borbálát veszi gyámba elaz hűveivel együtt. Amikor a király egy elfogott levélből rájön Beatrix démoni ármányaira, előki magától a csabító szírent és fölteszi magában, hogy Jánost trónörökösé deklarálja: gonosz sakkhuzásra határozza magát Beatrix. A bécsi egyetem után boszorkánynak fogja nyilvánítani Borbálát. Boszorkány-fattyuból sohasem lesz magyar király.

A második felvonásban Borbála lakására megy, kezében a bécsi orvosi fakultás deklarációjával. (Itt Pekár eltér a történeti valóságtól.) Azt hiszi, hogy Mátyás Székesfehérvárról idős és Borbálát elhurcoltathatja pribékjeivel. De Mátyás már visszajött és a szomszédteremben tanuló Jánosnál tartózkodik. Borbála sikoltásaira beront, megakadályozza Beatrix gaz tettét és kényszeríti a gögös királyasszonyt: kérjen bocsánatot a méltatlanul bántalmazottól. Beatrix a szörnyü meg-alázásért halált mond Borbála fejére.

A harmadik felvonásban tényleg megöleti Borbálát Sanzióval, a titkárával. A viseigrádi várból, ahol fényes ünnepséggel ülik János születésnapját s a hóya a király János anyját is meghívja: Borbálát a vallásos buzgóság egy szent remetéhez viszi. Egyedül meg, csak a Beatrix titkára csatlakozik hozzá és Sanzió törrel ledől a védetlen asszonyt, aki ott hal meg a viseigrádi várkastély ünnepi vendégei közt.

A negyedik felvonás a bécsi Burg trónter-mébe vezet, ahol Beatrix mérgezett fűgőjétől Má-

miniszterelnök tette az indítványt. Ilyen módon kell kiigazítani a joggyöknyvet.

Elnök: Gondoskodni fog a kijavításról.

Jelenti, hogy a bizottságokban hiányzó tagsági helyeket betöltötték, s felszólítja a bizottságokat, hogy alakuljanak meg. Az anyakönyvi törvény módosítására vonatkozó törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottság a pénzügyi bizottság termében mindjárt megtartja ülését.

Következnek az *ujjoncmegajánlási* javaslat kaposán a záróbeszéd.

Eitner Zsigmond röviden elfogadásra ajánlja határozati javaslatát, melyben azt kívánja, hogy a honvédelmi kormány mutassa ki, milyen arányban részesedik a magyar ipar az ágyúk beszerzésében.

Elnök: Kovács Pál nincs jelen.

Lovassy Márton azt fejezi ki, hogy a nemzeti küzdelem nem volt meddő. Elfogadásra ajánlja határozati javaslatát a katonai büntetőreform s abban a magyar nyelv érvényesülése, továbbá a magyarhonos tiszteknek magyar csapatokhoz való visszahelyezése tárgyában.

Ugron Gábor: Még egyszer röviden megokolja határozati javaslatát, amelyben az esetleges ostromállapotról kimerítő törvényjavaslatot sürget. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök: Szluha István nincs jelen.

Ósvólszky Lajos: Ugron Gábor tegnap bejelentette pártjéli nevében, hogy leteszi a fegyvert: ő nem követi a példát és nem mond le a küzdelemről. Az ujoncokat csak önálló nemzeti hadseregnek szervezza meg és fenntartja határozati javaslatát.

Elnök: Mukics Simon nincs jelen.

Hollo Lajos azt hangsúlyozza, hogy addig nem lesz béke és nyugalom az országban, amíg a magyar nyelv jogai nem érvényesülnek a hadseregben.

Nyri Sándor honvédelmi miniszter: Tegnap a főrendiház egyik bizottságának ülésén volt s így ma akar közölni ezt mondati Taly Kálmának (Elnök éljenzés a jobboldalon), aki hazafiás érzéséről vezelve, a békülést véghez vitte. Hátára kötelezte ezzel a bennartott katonák, a behívtot póttartalékosok és tartalékosok családját (Ugy van! jobboldal). De az egész elenzék iránt is lezolja közzönetét.

Madarász József: Nem kérünk belőle!

Nyri Sándor honvédelmi miniszter: Én kötelesem megjelölnöm. (Elnök éljenzés jobboldal.) Mivel a sorozást március 21-ére tüzte ki, nem akar időt veszteni a részletek felolvasásával, lesz még rá alkalom.

Báró Kaas Ivor: Lesz, lesz!

Nyri Sándor honvédelmi miniszter: Még több katonai javaslat van a ház előtt; most csak azt jelzi, hogy Tóth János határozati javaslatát elfogadja, a többi határozati javaslatot kéri mellőzni.

Eitner Zsigmond: Az enyémet sem fogadja el? **Nyri Sándor** honvédelmi miniszter: Ennek nem volna semmi akadályja, de a delegáció elé amugy is évről-évre előterjesztik a kért kimutatást. Ami a katonaság nőiülési engedélyére vonatkozó határozati javaslatot illeti, azt nem fogadja el, mert tapasztalat bizonyítja, hogy a bázis katonák sem békében, sem háborúban nem olyan önfeláldozók, mint a legények. Egyébként igéri, hogy a honvédelmi kormány a kivételek megállapításánál nagyon méltányos lesz. Kéri a házat, hogy a törvényjavaslatot részleteiben is, ha lehet vita nélkül szavazza meg. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Elrederli a szavazást a határozati javaslatokra. A többség egyenként elveti a határozati javaslatokat egyszerű szavazással.

tyás is bevégzi életét, mielőtt nemzeti dinasztát adhatott volna nemzetének. Keserű akkorddal fejezi be Pékár a darabot. A magyarok elparáztak Jánostól, akinek a büségére már tölezkündtek a harmadik felvonásban. De Beatrix sem érte. Ulászló lemond arról a megtiszteltetéstől, hogy a szépséges özvegy feleségül vegye. Az eseményeket itt erősen komprimálja Pékár, de a tabló tagadhatatlanul hatásos és Bócs meghódolása Mátyás előtt eltölti a magyar nézőt büszke remisszenciával. En a szerelmes epizódokat szűkebbre szabtam volna Pékár helyén és Mátyás politikai nagyságát, renaissance-lekét emeltem volna ki mennél tündöklőbb és markánsabb vonásokkal. Pékár történeti tudásában és gazdagon színező esetében megvannak az erre szükséges kvalitások.

A Nemzeti Színház kiállítására dekorációk és jelmezek dolgában egyenesen ragyogó-szépnek mondható. A budai várterem csillagos kupolája és festett falai, Borbála szobájának a stilszerű berendezése, a viseigrádi csarnok, kiltással a távolban csillogó Dunára, a Burg-diszlet, hátul a Szent István-templom tornyával és a tornyon a magyar nemzeti lobogó, amint büszke három színével a perfid Ausztria leigázását hirdeti: mindez dekoratív pompának elsőrangú, egészében és részleteiben egyaránt gyönyörű.

A korhű jelmezekkel — *Kémény* Jenő utasításai nyomán — remekelt a szabó és a páncélos holmikkal a páncél-készítő. *Pálffy* mint Dersfi István, akit Mátyás az előjáték tornajátékán legyőz, olyan volt tetőtől-talpig vasban, mintha valami régiséggyűjtő lépett volna elő. A zászlós urak, Kínizi, Magyar Balázs, Zápolya István, Ujlaki Lőrinc, Báthory István: mind egy-egy képtárba való festmény. Az olaszok közül Bollandi, a velencei követ, Cannano, az orvos és Sanzio, Beatrix titkára jár elől. Jelme-

Kubik Béla a házszabályok alapján kéri az elnököt, hogy rendezje el az ellenpróbát, valahányszor a többség kéles.

Elnök: Megteszi, ha kétségesnek látja, hol a többség.

Polónyi Géza: Nem az elnök, hanem a ház dőnti el, vajjon kétes-e a többség, hiszen 10 képviselő kérésére az elnök tartozik megválaszolni a szavazatokat. (Helyeslés a bal- és szélsőoldalon.)

Kubik Béla figyelemzteti az elnököt, hogy sokan kérték az ellenpróbát, de azért még sem rendezte az azt.

Ugron Gábor igazat ad Kubiknak, hogy a házszabályok világosan megadják azt a jogot, hogy 10 képviselő kérésére el kell rendelni az ellenpróbát. (Élnk helyeslés balfelől.)

Elnök: Szavazásra bocsátja a hátralevő határozati javaslatokat, amelyeket Tóth János indítványának kivételével, elvet a többség.

Következ a részletes tárgyalás.

Szederkényi Nándor a címmel azt a módosítást ajánlja, hogy már a címmel kifejezésre jusson, hogy a magyar törvényhozás a magyar hadsereg számára szervezza meg az ujoncokat.

Lengyel Zoltán: A törvényjavaslat az 1903. évből kiállítandó ujoncokról szól — 1904-ben. Módosítást ajánl, hogy e helyett létezzék az 1903. évi ujoncok megállításáról. (Helyeslés.)

Nyri Sándor honvédelmi miniszter Szederkényi módosítását kéri mellőzni, Lengyelét ellenben elfogadja.

Gróf Zichy Aladár hozzájárul Szederkényi indítványához, de ha azt elvetik, ajánlja azt a módosítást, hogy: a magyar sornadi csapatok és haditengerészet számára szükséges 1903. évi ujoncok megállításáról stb.

Hollo Lajos szerint mindkét módosítás bizvást elfogadható.

Báró Kaas Ivor: Rettegnek attól a szótól, hogy: magyar!

Münnich Aurél előadó fenntartja az eredeti címet. (Felkiáltások balról: Miért?) Nem lehet kimondani, hogy csak a magyar sornadi csapatoknak adunk ujoncokat, hisz akkor például a vasuti ezredre is adhatnók a magyar ujoncokat.

Lovassy Márton: Nem is adunk osztrák ezrednek ujoncot! Szégyen!

Báró Kaas Ivor: Gratulálunk!

Münnich Aurél: Tényeket állítok!

Báró Kaas Ivor: A törvény a tény!

Felkiáltások balról: Schwarze beszéd! Az előadó menjen a reichsrathba!

Münnich Aurél: Maguk schwarzgelbebbek, mint én!

Elnök: Föltesz a kérdést szavazásra. A többség az eredeti címet tartja felett.

Hollo Lajos az 1. §-nál olyan módosítást ajánl, hogy az ujoncokat a magyar csapatoknak adják meg.

Szederkényi Nándor: Titakozik az előadó felolvasás ellen.

Münnich Aurél hangsúlyozza, hogy a közönség kifejezés nem ellenkezik a törvénynek.

A ház megszavazza az 1. §-t.

Nyri Sándor honvédelmi miniszter a 2. §-nál módosítást terjesztett elő, hogy a sorozási terminus március 21-étől március 30-áig állapítható meg és hogy a szabványtel munkája 4 héttel megrövidíthetők, mert ha a sorozás előtt megkezdik a szabványtel, az ujoncok 4 héttel előbb vonulhatnak be s ugyanannyi idővel hamarabb lehet hazabocsátani a bennartott katonákat.

zük, frizurájuk tökéletes. Kár, hogy a pszichológiai rajz néha nem tart lépést a kosztümök művészetével. Némely olasz, nevezetesen pedig Sanzio, szinte tablát visel a homlokán, ezzel a (negyven lépésnyirel leolvasható) fölírással: *En gonosztevő vagyok. Örökzedjünk a mezejekeverőtől és a orgyilkosoktól!* Csodálatos, hogy Pékár, aki Botticelli-iről és az olaszokról olyan remek essy-ek írt, aki Don Juan analizisében olyan finom megfigyelőnek bizonyult: sokszor vastagon fest és elveti az arányt, amikor a színpad számára dolgozik.

Nagyobb személyzet talán még sohasem mozgott a nemzeti színpadon, mint ma este. A szereplők száma immenzis. De igazi nagy és kiemelkedő, domináló és hatásos szerep volt képpen egy sincs ebben a darabban. Pékár a korral foglalkozott és ez a studium annyira érdekelt, hogy a színészekkel nem sokat törődött. Legszóbb, legideálisabb szerep mindenesetre a Borbáláé. *Márkus* Emilia, akinek a regisztere végtelen, ezt a szent passzivitást is bámulatosan juttatotta. *Hegyesi* Mari Beatrixében volt erő és királyi tartás, *Mihályi* Mátyás királyja festői megjelenésével és *Liget* Juliska Corvin Jánosa egyszerű charmejével kötötte le a figyelmet. *Paulayné*, Beatrix udvarhölgye, ragyogó színt adott egy pár jelenetnek, *Császár* jól jellemezte a közönséges Ulászlót és *Köcsahegyi* kedvese tette az udvari bolond szerepét. A többi illusztris természetű bocsánatot kérek, ha névszerint nem terjeszkedem ki rájuk. Mindnyájan kitűnők, de annyian vannak, hogy a tér szűke tollamnak megálljt parancsol.

A première közönsége nagy érdeklődéssel nézte a magyar történeti drámát és a szerzőt is többször zajosan tapsolta ki a főbb szereplőkkel együtt.

tonákát a behívtot póttartalékosokat és tartalékosokat. (Élnk helyeslés jobboldal.) A változott viszonyoknál fogva szükséges, hogy a szolgálati idő és a szolgálati kötelezettség megállapítása újból törvényhozás útján történjék meg, miután a rendkívüli körülmények következtében az 1889: VI. t.-e-ik módosítása elkerülhetetlen, még pedig olyképpen, hogy a 8. § rendelkezésétől eltérőleg és kivételösen az állományba vett időpontjától számítassék a tényleges szolgálat kezdete és annak az évről, amelyben a szolgálati kötelezettség letelik, a végével leteljük a védkötelesek szolgálati ideje és az 1900. évi önkéntesek szolgálati éve az 1903 évi december 31-étől számítassék. (Élnk helyeslés jobboldal.)

Ugron Gábor a házszabályok alapján kéri, hogy ezt a módosítványt, amely alapvető változásokat tervez, nyomassák ki és aztán tárgyalják, (Helyeslés a bal- és szélsőoldalon.)

Nyri Sándor honvédelmi miniszter: A törvény azt mondja, hogy a szolgálati kötelezettség az év december 31-éig tart, amelyben szolgálati kötelezettségnek elegendő lett a besorozott. A módosítás következtében ez most meg lesz rövidítve, mert három hónap eszik. Az egész szolgálati idő az állománybavétel napjától számítódik, tehát az határozott kedvezmény, (Élnk helyeslés a jobboldalon.) egy módosítás szerint a szolgálati idő már december 31-ől számítódik, s így négy hónapot nyernek a most besorozottak. (Élnk helyeslés a jobboldalon.) Az aután adminisztratív kérdés, hogy tényleg leszolgálatk-e a 3 illetőleg 2 évet. Kötelező ígéretet nem tehet, de a legnagyobb valószínűségnek tartja, hogy nem fogják kiszolgáltatni, hanem egy nagy része legalább már októberben hazabocsátatik. Itt kedvezményről, nem pedig hátrányról van szó, azért elfogadásra ajánlja módosítását. (Élnk helyeslés a jobboldalon.) Felkiáltások a szélsőoldalon: *Kérjük felolvasni az indítványt!*

Elnök: Felolvasatja a honvédelmi miniszter módosítványát.

Ugron Gábor: Felvilágosítást kér a honvédelmi miniszteről, hogy vajon azok akik ez évben soroztatnak be, ősszel a hadgyakorlatok után, szeptemberben is benn tartsanak-e tartatni, miután akkor az újonnan besorozott ujoncok is bevonulnak. Így a tényleges állomány 40,000 emberrel több volna, mint a minő a rendes békeállás. (Ugy van! a bal- és szélsőoldalon.) A harmadik évjáraton túl a negyedik évtől van is szolgálat akkor s egyébj bajon kívül még az is lemerülne, hogy be sem férnének a kaszárnyákba. (Élnk helyeslés a bal- és szélsőoldalon.) Mi szükség van arra, hogy a harmadik évtőlambeliek októberben túl is szolgálatjanak, holott már akkor a következő évből bevonulnak? (Élnk helyeslés baloldalon.) A három évet nem rabokra mérték ki, az hazafiközlelenség, amit az is bizonyít, hogy a hadügyminiszter korábban is szabadsághozhat az arra érdemes katonákat. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőoldalon.) De szükség sincs rá. Költésgevetési békeállományunk 317,000 ember. Ez amugy is túlságos nagy; a 70-es és 80-as években a békeállításánál előbb 200, majd 240,000 ember volt. Azóta a közbiztonság és a külső állomakkal való politikai viszony nem romlott, tehát teljesen felesleges, hogy a 317,000 emberen túl még 40,000 főnyi katonaság legyen sor alatt. (Élnk helyeslés a bal- és szélsőoldalon.)

Nyri Sándor honvédelmi miniszter: Tisztázni kell ezt a kérdést. A közönségben a véderőtörvény 3 évi tényleges hadszolgálati kötelezettséget állapít meg, a honvédségnél pedig kétévét. Ezt egy módosítványban megváltoztatni nem lehet s ma még nem fogadunk el a két éves szolgálati időt. Igaza volna Ugronnak, ha azt terveznék, hogy a honvédségnél a második, a közönségben a harmadik évtőlambeliek októberben négy, illetőleg három évtőlambeliek legyen fejver alatt, mert így egy évtőlambeliek több lenne. Ez már csak azért is lehetetlen, mert a költésgevetésben erre fedezet nincs. (Helyeslés jobboldal.) Arról szó sincs, hogy a kormány a költésgevetésleg megállapított nagyszámot tartson be, tehát okvetlenül szabadságosoknak kell történnük. A módosítás nem zárja ki a szabadsághozást, csak a törvényes elvet fejezi ki. A méltányos esetekben a hadügyi kormány el fogja rendelni a szabadságosokat. (Élnk helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Szavazásra bocsátja a §-t. A többség elfogadja a honvédelmi miniszter módosítványát.

Rátay László a végrehajtásról rendelkező 3. §-nál figyelmeztet arra, hogy nem szabad megjelölni a magyar nyelvű felváltott küzdelem áldozatairól, akik három éven túl szolgáltak, elkeseredésükben fegyelmestést követtek el és most nagy büntetésben szenvednek. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőoldalon.) A magyar koronának legrészebb gyöngye a képviselői jog; a magyar hadurnak (Felkiáltások a szélsőoldalon: Nincs hadur!) a magyar királynak ez a kegyelmi joga egyetlen reményvégre a bebörtönözött katonáknak. Nem tesz indítványt; de kéri a honvédelmi minisztert, hogy a törvény végrehajtásánál ne feledkezzék meg ezekről az áldozatokról. (Hosszartartó élnk helyeslés a bal- és szélsőoldalon.)

Elnök: A honvédelmi miniszter kíván szólnani.

Rakosi Viktor: Ez lesz a legszébb befőzés!

Nyri Sándor honvédelmi miniszter: Biztosítva a képviselőházat hogy a kormány nem fog megfélemlíteni ezokról a katonákról, amint hogy eddig is figyelemmel kísérté sorukat. Miután a viszonyok megváltoztak és nincs többé veszedelem, hogy azoknak a szerencsétlen zendülő katonáknak példája nem jog a hadifegyvereknek lezárásához hozzáaralni, s így meg van arról győződve hogy a hadügyi kormány és azok, akiket a kegyelmi jog gyakorlatánál a törvény szerint az előterjesztés illet méltányolni fogják az elítéltek sorát és enyhíteni fogják azt. A kormány szíven fogja viselni a börtönben ülő katonák ügyét. (Általános élnk helyeslés.)

Szederkényi Nándor lehetetlennek tartja, hogy

a törvény végrehajtásában a közös hadügyminiszert közreműködés illeti meg. Magyarországon a közös hadügyi kormányzat semminek végrehajtási joga nem tűrhető. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Nyíri Sándor kifejté, hogy az unjonozási törvényt csak a közös hadügyi kormányfővel egyetértőleg lehet végrehajtani. Nem arról van szó, hogy a közös hadügyminiszert végrehajtási jog illesse meg e törvény alapján, de az unjonozás körül a honvédelmi kormány csak a közös hadügyminiszterrel egyetértőleg intézkedhetik. (Helyeslés a jobboldalon.)

Gróf Willezek Frig. es felveti a kérdést, igaz-e, hogy a behívott póttartalékosok már május 9-én hazabocsátják. Akkor már a mezei munkák beveződtek s a póttartalékosok erről lekésték. Jótétemény volna rájuk nézve a szenvedett károkat, ha már április első felében hazabocsátják őket. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter: Nem zárkózik el e kérdés méltányosságáig elől, de sajnálatára még most közelebbi ígéretet nem tehet. Erinteni fog a közös hadügyi kormányfővel és a lehetőség határai közt oda fog tartani hogy már áprilisban kiszabadulhassanak a póttartalékosok. (Általános élénk helyeslés.)

Előnök: Elrendeli a szavazást. A többség változatlanul fogadja el a szakaszt és ezzel a törvényjavaslatot részleteiben is megszavazza. (Hosszantartó, zajos élzés a jobboldalon.) A kaposolatos jelentéseket vita nélkül tudomásul veszik. A törvényjavaslat harmadik olvasása holnap lesz napirenden.

Indítványozza, hogy a holnapi ülésen az *indemnítást* tárgyalják.

(Az indemnity.)

Ugron Gábor arra kéri a Házat, hogy holnap a kérvényeket, indítványokat és interpellációkat vegyék elő s az indemnítást nézzék tárgyalják.

Gróf Tisza István miniszterelnök jelzi, hogy legközelebb elő fogja terjeszteni a munkaprogramot, addig arra kéri a Házat, hogy az exlex állapotnak mentül sürgettebben való megszüntetésére céljából már holnap tűzzék ki az indemnítást. (Helyeslés jobboldalon.)

Lengyel Zoltán kéri az elnököt, lesz-e március 15-én ülés. Helyes volna, ha a Haz azokra való tekintettel, akik kerültek rá neknek márciusi ünnepre, hétéln se lenne ülés. (Helyeslés a baloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Ha holnap letárgyalják az incementást akkor nincs kitűzés a elen, hogy hétéln és kedden ne tartsanak ülést. (Helyeslés jobboldal.)

Holló Lajos azt kívánja, hogy holnap a kérvényeket tűzzék napirendre s engedjenek időt a pártoknak, hogy az indemnitás kérdését a saját kezükben megvitatassák.

Előnök szavazásra teszi a kérdést, aztán kimondja a határozatot, hogy holnap az *indemnitásról* szóló törvényjavaslat tárgyalás lesz napirenden.

Az ülés délután fél 2 órakor végződik.

BELFÖLD

Héderváry programbeszéde. Gróf Khuen-Héderváry Károly, a király személye körüli miniszter tudvalevőleg lemondott személyi mandátumáról s újból választói elé megy. Programbeszédét március hó 20-án mondja el Temesváron, ahonnan még aznap visszatér Budapestre.

A béke.

Budapest, március 11.

Ime, öröm van széles e hazában. Az emberek ujjongnak, örülnek a tavasznak s a nagy békességnek, amely bedőlött. A mai nap politikai eseményeinek karakterét egy egész csomó üdvözlő sürgöny fejezi ki, amelyet a vidék küldött föl képviselőinek. Tisza István tédig üdvözlő sürgönyökben jár és Thaly Kálmán sem győzi elfogadni a sok hálás gratulációt. Az első sürgöny, melyet a békeszerző kurucnak átnyújtottak ma a Házban, a gróf Csáky Albin üdvözlése volt. Rövid sürgöny, de sokat mond és így szól: Éljen, éljen az igaz hazafi!

Percezel Dezső, a Ház elnöke is kapott egy szakajtóra való üdvözlő sürgényt, amelyből találatra kapjuk ki a két legérdekesebbet. Mindkettőt Bécsben adták föl s az egyik így szól: „Éljen Tisza, éljen Thaly! Több magyar.“ A másikat már egy tréfa kisérétében adták tudtára az érdeklődőknek, ilyenformán:

— Hát tudjátok-e, — kérdezték — hogy ezental mi lesz azzal, aki obstruálni mer?

— Nem. Hát mi lesz? — kérdezték.

— Hát aki ezental obstruálni mer, azt leviszik ide a parlament elé, ahol most egy szép és nagy kutat építenek. Ebből a kutból zuhanyozzák le azt, aki nagyon fickándozik.

Kaas Ivor, akinek az egész viadal alatt mindig azt kiabálták, hogy: vizet, vizet! — egy kicsit megszeppent erre a beszédre.

— No, — kérdezte — hát miféle kútról beszéltek?

— Miféléről? Hát a bécsiek örömlükben elhatározták, hogy a béke emlékére kutat emelnek. Budapestben. Most aztán úgy vigyázz magadra.

Meg is mutatták neki a bécsi sürgönt, amely így szólt:

Üdv a magyar képviselőnek hazafias elhatározásukért. A tegnapi esemény örökönyvet csalt szemünkbe. O mily megkönnyebbülten sóhajtott föl! E nap örök emlékére gyűjtést indítunk valamely örökké megmaradó, látható jele, valószínűleg ev Budapestben állítandó békekútra. *Negyszáz bécsi magyar.*

Kaas Ivorban azonban nem nyugszik az ellenzéki vér s tud ő kádenciát mindenre. Meg is mondta, hogy de bizony nem az ő számára emelik azt a kutat, hanem *Sreter* Alfrédnak.

A nagy öröm közepette kitalálták még azt is, hogy *Münnich* Aurél báróságot kap.

Es örültek ennek a hírnek, talán éppen azért, mert tudták, hogy nem igaz.

*

Es örült a békének még valaki, akit — sajnos — betegsége odaköt szobájához s aki orvosi rendeltetere kénytelen a négy fal közt tölteni ezeket a szép és vidár órákat. *Kossuth* Ferencről beszélünk, *akit lapunk tudósítója ma fölkeresett*, hogy megtudja, miként vélekedik a pártvezér a politikai fordulatról.

Kossuth, akinek még nem szabad lépcsőn járnia, az idén el van fűve attól a gyönyörűségtől, melyet évenként meg szokott szerezni magának azzal, hogy a március ragyogó ünnepét cseplődi hívei közt üli meg. Az idén nem mehet a választói közé ezen a napon. De e helyett megvan az az őszinte öröme, hogy az országot egy végzetes szerencsétlenségtől óvta meg a gondviselés.

— Nagy szerencsétlenség lett volna hazánkra, ha a házszabályokra vonatkozó tervek sikerültek volna. Az abszolutizmus korszakát jelentette volna, sőt ennél többet: a parlamenti fordulatot. Nagyon örülök, hogy a helyzet így oldódott meg, de hangsúlyoznom kell és el kell ismernie mindenkinek, hogy a helyzet ilyen alakulásának a korrekt, férfias, következetes magatartásnak volt a kifolyása, amelyet az én pártom követett.

*

A béke *előzményeiről* különböző verziók keringenek a politikuskok között. Tegnap majdnem az utolsó nűanszig ismertettük a békekötés előzményeit s ma, a történeli hűség kedvéért, toldjuk meg meg előadásunkat egynéhány részlettel, amelyet a legilletékesebb helyről nyert információk alapján adunk elő.

Egészen bizonyos eszerint, hogy *Barta* Ödön szerencsés ötlete volt az, hogy a harc kitörése előtt még egyszer szólítsák föl a miniszterelnököt indítványa visszavonására. Barta ezt az ötletét nem a függetlenségi párt konferenciáján, hanem a konferencia után közölte társaival, akiknek nagyon megtetszett s akik *Barabás* Bélát szemelték ki arra, hogy ezt a fölszólítást tegye meg. A párt néhány tagja szonnal fölkereste *Kossuth* Ferencet a lakásán, közölte az elnökkel a tervet s azt kérdezte, hogy helyesli-e. *Kossuth* helyeselte s legott megjegyezte, hogy gondoskodni kell szónokról arra az esetre is, ha *Barabás* Béla bármely oknál fogva nem szólalna föl. E célra *Kossuth* Ferenc *Thaly* Kálmánt tartotta a legjobb választásának. Azt mondta róla, hogy *Thaly* öreg, köztiszteltetben álló férfi, akit mint poétát és historikust nagyrabecsölnek, s aki különben sem áll annyira előtérben a napipolitika egyes szenvedélyre készítő kérdéseiben.

Kossuth Ferenc választását mindnyájan helyesléssel is fogadták és most már *Thaly* Kálmánra irányították figyelmüket. Másnap reggel *Kossuth* titkárá, *Pallay* küldte *Thaly* Kálmánhoz, kérve őt, hogy szólaljon föl a Ház ülésén. *Thaly* némi habozás után elvállalta megbízást, diadalra vitte az ügyet és megszerezte a békét az országnak.

A szabadelvű pártkörből.

A szabadelvű pártklubban ma nagy számban jelentek meg a képviselők s a holnapi nap esélyeit mérlegelték. Az általános vélemény az volt, hogy a kormány holnap megkapja az indemnítást is, mert az ellenzéknek semmi komoly oka nincs, hogy a dolgnak útját állja. Ugy számítanak, hogy a *Kossuth*-párt és néppárt csak egy-egy szónokot küld a vitába és *Ugron* sem fognak akadémizálni valami nagyon, mert a mai nap folya-

mán sok üdvözlő sürgönt kaptak a vidékről, ami lényegesen megkönnyíti helyzetüket és nem utalja őket arra, hogy erőszakos módon csinálják meg az átmenetet békés magatartásukhoz.

Ilyen módon a hangulat nagyon derült volt a pártban s a vidám anekdótázó csoportok gond nélkül képzeltek el a holnapi nap újabb eredményeit.

Hire futott annak is, hogy gróf *Tisza* István ma délután fölkereste lakásán a betegesködő *Kossuth* Ferencet, de ennek a látogatásnak nem tulajdonítanak semmi politikai jelentőséget, hanem egyszerűen udvariassági ténynek tekintik.

A függetlenségi párt értekezlete.

A *Kossuth*-párt az indemnity javaslatl foglalkozott mai értekezletén, amelyen *Thaly* Kálmán előkölt. Napirend előtt *Benedek* János indítványára lelkes élzés mellett jegyzőkönyvi elismerést szavaztak *Thaly* Kálmánra tegnapi fellépéséért.

Azután *Barta* Ödön, aki a Házban képviselni fogja a párt álláspontját, bebatóan ismertette az indemnity javaslatot. A javaslatnál, mely a bizalmi kérdést involválta, bírálat tárgyává kell tenni a kormány politikáját s ki kell mutatni, hogy a politikai felelősség a mostani helyzetért a kormányt terheli.

Polányi Géza hangsúlyozni kívánja, hogy a multért a pénzügyi felmentvényi zárszámadási jelentés nélkül nem lehet megadni.

Kukik Béla: A helyzet kihívja az éles bírálatot. Odajutottunk, hogy *Apponyi* helyére *Percezel*, *Széll* helyére *Tisza* István lépett. *Tisza* volt az egyetlen ember, aki a szólásszabadság megőzésére vállalkozott. Azt a rossz embert onnan el kell távolítani. Óva inti a pártot, ne adja meg könnyűedén a felmentvényt.

Barta Ödön: Az indemnity vitájunka korlátozásáról szó sincs; de, hogy az ex-lexből kijűnjön, az nem a kormány érdeke, hanem a nemzeté.

Szatmári Mór: Élénk tetszés mellett az adóbehajtások dolgát teszi szóvá. A függetlenségi párt mutassa meg ismét, hogy ő a szegény nép igazi barátja s követelje a kormánytól hogy kimélelesen járjon el az adóbehajtásoknál.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Apponyiék értekezlete.

Az *Apponyi*-csoport mai értekezletén gróf *Apponyi* Albert hosszabb beszédet mondott.

E beszédben a saját politikai hitvallásának alapfogóatúl a hatvanhatediki kiegyezés teljes és helyes végrehajtását jelölte meg. Emondta újra, hogy a katonai kérdések terén valamivel többet kell követelni, mint amennyit a régi nemzeti párt követelt. Második alagondolatán aztán a közélet tisztaságát és a jog uralmát je ölte meg. Követeli a tisztességet és az igazságot a közélet egész vonalán. Mindenek előtt meg kell erősíteni a tekintély erkölcsi bázisát. Utólag bevallja, hogy a katonai javaslatokkal már benyújtásukkor sem értet egyet, de benmaradt a többségben mert a közélet tisztaságának ápolására ott szövetségeseiket talált. A nemzet erkölcsi életének fontényezői a valás és a kultúra. Valási égen köve-ei a katolikus autonómiát s a protestáns égen hály alapítványserű ellátását. A gazdasági téren célul az önálló vánterületet kell kitűzni, de a különválásnak még nem érkezett el az ideje.

Többek hozzászólása után az értekezlet bizottságot küldött ki, mely *Apponyi* eszméinek alapján fogja a pártprogramot kidolgozni. Az indemnityvitában a csoport nevében *Apponyi* fog felszólalni.

Ugyancsak az indemnityjavaslat dolgában a néppárt is tanácskozott ma este. A párt természetesen nem szavazza meg a javaslatot, mert nem bizik a kormányban; álláspontjának kifejtésére *Csernoch* Jánost bízta meg.

KÜLFÖLD

Ferenc József és *Viktor* Emánuel. A *Tribuna* érdekes kommentárt írt *Ferenc* József király és *Viktor* Emánuel levélváltásához. Szerinte ugyanis annak, hogy *Viktor* Emánuel haladéktalanul válaszolt a magyar királynak és be sem várta gróf *Lützow*nak az új magyar-osztrák nagykövetnek megérkezését, a levelet a magyar-osztrák ügyvivőnek adta át: rendkívüli jelentősége van. Ez azt bizonyítja, hogy az olasz király a legnagyobb szeretettel viseltetik az ősz magyar király iránt és hogy örömmel ragadta meg az alkalmat az érzelme kifejezésére. A *Tribuna* szerint ez a szeretet a levél meleg és szíves hangjában is megnyilvánulkozik.

Nagy lelkesedéssel emlékszik meg arról a levélváltásról az *Italia* is. Azt írja, hogy *Ferenc* József válaszában hangja újabb bizonyítéka a két walkódó régi idő óta fennálló benső barátságának és ünnepeyes megerősítésének, hogy semmi sem tudja az *Ausztria*-Magyarország és *Olaszország* között fennálló szövetséget megrendíteni. Ennek a megerősítésnek éppen most van különös sulya, midőn egyrésről *Ausztria*-Magyarország a mecedon-reformmozgalom keresztültvitelén áradozik, másrészt szó van *Viktor* Emánuel és *Vilmos* császár találkozásáról, sőt *Loubet* elnök látogatása is várható. A két király

levélváltása és az említett látogatások meggyőzően bizonyítják, hogy a szárazföldi nagy nemzetek két politikai csoportosulása egy és ugyanazon ól felölekkedik, ami a két különböző szövetség tagjainak egymás iránt való barátságát nem gyengíti, ellenben a két szövetséget közelebb hozza egymáshoz.

Konstantinápoly, március 11.

A drinápolyi vilajet helyzete nyugodtabbnak látszik. A bizottság üzeméről keveset vehetünk észre. Az utolsó időben nem merültek fel bandák, csak a határterületen követnek el gyakran Bulgáriából jövő fegyveres menekültek marbarablást.

Konstantinápoly, március 11.

Ugy bolgár, mint török részről határozottan kétségbevonják egy külföldi lapnak azt a jelentését, hogy a bulgáriai diplomáciai ügynök itt sürgette volna Bulgária függetlenségének kérdését.

A Reichsrath. Ausztriában megmozdultak a német pártok, hogy sokévi meddőség után munkaképessé legyen a képviselőház, egyelőre azonban a cseh akadálytalanul obstruálnak. Erre való volt egy interpelláció, uk is, amiben kifogásolták Hauptmann Gerhart „Rose Berndt” című darabjának betiltását a Burg-színházban. Az idő elpocsékolása végett az egész drámának szövegét való felolvasását követelték. Az elnök bejelentette a kívánságot és egyben megjegyezte, hogy nem engedti meg a szövegért való felolvasást, mert ez a szerzői jog megsértése volna és ő nem akarja magát kitenni annak, hogy magánjogilag perezzék és kárpótlást követeljenek tőle. A jövőben is így fog eljárni. *Stranjsky* képviselő, tekintettel arra, hogy az elnök eme rendelkezése nemcsak erre, hanem más, a jövőben bekövetkező esetekre nézve is fontos, az eset megvitatását kéri. *Dworak* képviselő névszerint szavazást kért mely azonban nem történik meg, mert ahogy az elnök utólag konstatálja, az elnöki nyilatkozat nem képezheti a vita tárgyát.

Következett a beérkezett szöveg szerint való felolvasása, ami eltartott déli 1 óráig. A beérkezett iratok közt van egy interpelláció a magyar liszre kivetendő sursaxa-ra vonatkozólag.

Bécs, március 11.

A magyar képviselőházban létrejött békekötés következtében a Reichsrath munkára vágyó pártjai minden erejükkel azon vannak, hogy lebírák a csehek obstrukcióját. A német pártok végrehajtó-bizottsága ma ülést tartott s ilyen irányú határozatot hozott, amelyet holnap a német klub elé fog terjeszteni. A határozat kimondja, hogy a német pártok a csehek kifárasztására fognak törekedni, a sürgős indítványokkal való időfecsérléshez sem beszéddel, de meg csak közbeszólással sem fognak járulni, az elnökséget pedig felszólítják, hogy kíméletlenül alkalmazza a házszabályokat. A végrehajtóbizottság egyben kifejezi azt a kívánságát is, hogy a házszabályok sürgősen módosítandók.

Az orosz-japán háború.

Budapest, március 11.

Mai hírek sem erősítik meg azt a tegnapi jelentést, hogy a japánok hirtelen Mandzsuria déli részében: Fönghangesing város előtt jelentek meg és elfoglalták. Ellenkezőleg, Port-Arthurból azt táviratozzák, hogy Alexej nagyherceg adjutánsa és több más magasrangú katona az erdőbe érkezett. Ami csak úgy lehetséges, ha a japánok nem zárták körül Port-Arthurt a szárazföld felől. Már pedig, ha akár Fönghangesingig, akár Takusanig jutottak volna, mint azt tegnap más forrásokból jelentették, akkor bizonyára elvágják a kikötőt a mögötte lévő szárazföldtől.

A mai hírek között különben csak a cáfolatok érdekesek. Ezekből kitűnik, hogy bár a japánok 6-ika óta háromszor bombázták Vladivosztokot, az ottani hajórajt nem fogták el és nem győzték le, még pedig abból az egyszerű okból, mert még nem találták meg. Ellenben keresik. És ha rábukannak, akkor bizonyára harora kényserítik. A pozitív jellegű hírek között nagyfontosságú volna, ha meg lehetne bizni benne, az, hogy eddig kétszáz ezer japán katona van együtt Koreában és hogy ezek már a legközelebbi napokban megkezdik előnyomulásukat. Lehetséges, de nem valószínű. Ellenben nagy figyelmet érdemelnek azok a hírek, melyek napok óta azt jelentik, hogy az oroszok Koreába nyomultak előcsapatái a Jalu felé vonulnak vissza. Mi oka lehet ennek? Alighanem az, hogy Dél-Mandzsuria

felől nyugtalanítják őket a japánok. Mégsem lehetnek tehát egészen légből kapottak azok a hírek, melyek azt sejtetik, hogy a japán szállítóhajók Liaotung félsziget kikötői körül ólalkodnak és hogy a Port-Arthur ellen rendezett demonstrációk csak ilyen csapat-szállítások leplezésére szolgálnak. Az bizonyos, hogy ha a japánoknak sikerülne Mandzsuria déli részébe behatolni, akkor, a Jalu folyó mögé kerülvén, tönkretennék az oroszok ottani hadállását és a Koreába nyomult ellenséget elvágják a főszeregtől. Vajjon nem ebből az okból vonulnak-e tehát a koreai orosz csapatok a Jalu felé vissza? Ez a kérdés nem maradhat sokáig felelet nélkül. Meg vagyunk győződve, hogy már a legközelebbi harctéri hírek meghozzák a kelő felvilágosítást.

A szárazföldi harctér.

Ninosvang, március 11.

Szemenak jelentése szerint e hó 2-án Csöngvancsingben és környékén minden csendes volt. A japánok közeledéséről mitsem tudnak. A japán csapatoknak a Jalu folyam nyugati partján való megjelenéséről szóló legújabb híreket majdnem bihetetleneknek tartják. A csapatoknak az orosz hadművelet kiindulópontja környékén való összehozása a kínai lakosságra súlyos terheket ró, különösen Liaojangban, hol az összes épületeket lefoglalták. Az összes jelentősebb vasúti állomásokon sátorokban táboroznak a csapatok.

Lon'on, március 11.

Azt a hírt, hogy a japánok a Jalutól északra Mandzsuriába benyomultak, nem erősítik meg.

Port-Arthur ostroma.

Péttervár, március 11.

Alexejev helytartó a következőket táviratozta a cárnak *Mukdenből* tegnapi ke tettel:

A port-arthuri erősség parancsnoka jelentti: Körülbelül egy óraker éjjel után fényzóróink világítókörében hajók, nyilván torpedónaszádok jelentek meg, melyek ellen ütegeink 2 óra 40 percker lőni kezdtek. A torpedónaszádaink a nyílt tengerre mentek. Reggeli 4 óra körül a Liaocsang mellett lévő világítótoronytól nyugatra összeütköztünk az ellenséggel. Néhány lövés után az ellenség déli irányba távozott, torpedónaszádaink pedig 6 óraker visszatértek a belső kikötőbe. Újból kiküldték őket szemlére és egy ellenséges hajóraj megpillantása után visszatértek. A japánok, kiknek 14 hajójuk volt, tüzelni kezdték cirkálóhajóinkra és torpedónaszádainkra. Liaocsangból egész időn által zűltek. Ezekről bátorokom felségednek jelentést tenni.

Péttervár, március 11.

Az orosz távirati ügynökség tudósítója jelentti *Vladivosztokból* tegnapi: Nagaszakiból ideérkezett külföldiek azt állítják, hogy az összes japán dokok a Port-Arthurnál megrongálódott hajók javításával foglalkoznak. A japánok hangulata rendkívül emelkedett. A tüntetők zenével járják be az utcákat.

Köln, március 11.

A *Köln Ztg.* jelenti *Tokióból*: A port-arthuri kikötő bejárata szabad. A *Retzvadnt*, mely a nagy páncéloshajók kimenését gátolta, sikerült a belső kikötőbe vontatni.

London, március 11.

A *Ruter-ügynökségnek* jelentik *Péttervárról*: Ma reggel 7 óraker az orosz torpedónaszád-flottilla megtámadta a japán flottát. *Egy japán torpedónaszád és egy orosz torpedónaszád elsüllyedt.* Legényességük sorsa ismeretlen.

Vladivoszto.

Tokio március 11.

Gensani magánjelentések szerint a japánok 6-ika óta háromszor áruzták Vladivosztokot. A japán granátok a város egyik részét felgyújtották. Szóuli jelentések szerint a házáló-céhnek ismét hat tagját tartóztatták le orosz arát üzemek vádjára.

A japánok hadterve.

London, március 11.

Nagaszakiból jelentik a *Daily Expressnek*: A háború megindulása óta kétszáz ezer főnyi sereget

szállítottak a harctérre. Oly hadművelet ez, amelyet egyetlen egy nyugateurópai hatalom sem tudna utánacsinalni. A *Daily Chronicle Tokióból* arról értesül, hogy északi Koreába már három hadosztályt szállítottak, amelyek most megkezdték az előnyomulást. A második hadtest már mozgósítva van. A Jalu folyó mellett lévő összes stratégiai pontokon aknákat raktak le az oroszok. A cár seregei Kiuliensong, Haiseng és Fönghangesong környékén vannak koncentráva. A japánok rendkívül sikeresen titkolták el mozdulataikat, de valószínűleg egyszerre két hadsereg nyomul észak felé, egy a Liaotung-félsziget déli részéről és a Jalu folyó mellől. Az oroszok most visszavonulnak, hogy *Vicsuban* foglaljanak állást.

A japán-koreai szerződés.

Tokió, március 11.

A Szöulban megjelenő koreai hivatalos lap tegnapi külön kiadásában szöveg szerint közli a Japán és Korea között kötött szerződést. Eszerint Koreának Oroszországgal szemben tett engedményeit, köztük azt, amelylyel Korea lemondott arról a jogról, hogy Kojoed szigetet eladja, továbbá azt, amelylyel lemond a Roze-szigeti szénengedményről és az Uleungdoi és Tumen és Jalu-völgyi erdőengedményről, érvénytelennek jelenti ki. A *koreai kormány az Oroszországnak tett engedményeket még külön semmisnek fogja nyilatkoztatni.*

Az orosz zsidók.

Péttervár, március 11.

A félhivatalos *Ruszkij Invalid* katonai lap az igazság követelményének tartja annak a konstatálását, hogy rosszindulatú koholmány az antisemita sajtónak ama híre, mintha az orosz zsidóság ürüne a japánok gyűlölményét. Bizonyítékul leközli azoknak a zsidóknak névsorát, akik a háború céljaira adakoztak. A *Novoje Vremja* is konstatálja az orosz zsidók korrekt magatartását. Még a hirhét *Krusevan* is visszavonja a zsidóság ellen szórt rágalmaikat és konstatálja, hogy a zsidóság minden rétegében, a gazdagok közt úgy, mint a szegények közt hazaafias felelősség és áldozatkészség tapasztalható.

A cár az új-ágrókhöz.

Péttervár, március 11.

A hivatalos lap jelenti, hogy *Miklós* cár tegnapelőtt a sajtó képviselőit (*Novoje Vremja, Vjedomoszti*) fogadta és az általuk átadott hódoló feliratát átvételekor úgy nyilatkozott, hogy az utolsó időben figyelemmel kísérte a sajtót és meggyőződött arról, hogy az eseményeket helyesen interpretálja. A sajtót átható szellem a cárt kielégítette. Reméli, hogy a sajtó továbbra is méltó marad feladatahoz az ország érzéseinek kifejezésében és felhasználja nagy befolyását a közvéleményre és annak az igazságot és csak az igazságot nyújtja.

A tapintatos Amerika.

Washington, március 11.

Roosevelt elnök ma hosszasanban értekezett *Hay* államtitkárral és a következő államrendeletet bocsította ki:

„Az összes kormányhivatalnokok a polgári és hadi igazgatásban, valamint a hadseregben utasítanak, hogy neosak az elnöknek az orosz-japán háborúra vonatkozó semlegeségi proklamációját kövessék, hanem minden olyan cselekedetét vagy szóbeli nyilatkozatát is tartózkodjanak, amely a két hadvezetőtől bármelyikének alapos okot szolgáltatna a panaszra. Az Egyesült-Államok kormánya az Egyesült-Államok lakosságát nemosak amaz ösztönzésben képviseli, melyye, a semlegeséget igényelnek megőrizni hanem abban az ösztönzésben, melylyel a jelen háború kitrését tájálják, és reméli, hogy a háborúnak nemosakára vége lesz a nélkül, hogy a veszteségek nagyok lennének. Az ilyen elkerülhetetlenül azt hozza magával, hogy a résztvevők nemzeti érzékenységét kívülről könnyen felingerelhetik olyan dolgokkal, melyek sérelmeseknek és kedvezőtleneknek magyarázhatóak. A badakozó felek igényei nagyon gyakran ellentétben állanak a semlegesítési kötelességeivel és feladataival, úgy hogy éppen a kötelességük és feladatuk pontos teljesítésénél nehezkerülhet el az, hogy az egyik vagy a másik párt valamin meg ne ütközzön. A megütkezés ilven lekerülhetetlen okaihoz, melyek kötelességteljesítésből erednek, nem szabad elkerülhető okokat is utatni. Erős és öntudatos nemzetnek nemosak a szomszéd jogaira hanem annak érzékenységére is tekintettel kell lennie és manapság a világ összes nemzeti szomszédok. Mérsékelt udvariasság és önfelgyőmezés épp úgy jellemzőek a nemzetközi érintkezést, mint a magánosak. Az összes polgári, katonai és tengerészeti alkalmazásban lévő kormány hivatalnokoktól elvárjuk, hogy szóban és tetben egy viseledjenek, hogy ne adjanak a legcsekélyebb okot sem idegen sem barátságos ha'omnak, sem senkinek a megütkezésre.

GÖSTA BERLING.

Egy svéd papnak a neve ez és egyszersmind címe is annak a regénynek, amelynek ez a pap a főalakja s amelynek közlését holnap, vasárnap, kezdjük meg. Szerzője

Langerlöf Zelma,

a mai svéd irodalomnak ez az újabb feltűnt érdekesség egyénisége, aki kiválóan jellegzetes eredetiséggel, férfiasan merész és biztos művészettel tárja elénk regényének világát. Semmi sablon, semmi női tudakosság, végesvégi csupa artistikus törekvés.

GÖSTA BERLING,

a főalak, a legszámalmasabb formában, mint teljesen menthetetlen iszákos jelenik meg s mikor már ott pusztulna el végső elernyedésben a havas országúton, az elzúló, lerongyolódott papot felrúzza az élet számára egy hatalmas asszonyteremtés, egész vidéknek az ura. Aki vezekel egy régi bollásért és minél több embernek a talpraállításaiban látja életének a célját.

GÖSTA BERLING,

a regény, a múlt század elején játszik e két alak körül s míg az újraéledt pap annyira jelentékenyű lesz megint, hogy asszonylelkek is feléje fordulnak, s végül megnyugvára talál, megmentője sokat szenved a hálátlanágtól, amely meg is öli. Sok mellékalkal sorsa fonódik össze e két főszereplő életével s teszi még érdekesebbé a regényt, amelynek tónusába az akkori idők babonája azonkívül még valami ritka szint is kever.

HIREK

Budapest, március 11.

— **A hercegprímás állapota.** Vaszary Kólos bíboros hercegprímás állapota egyre javul. Az agy főpapa a nap legnagyobb részét ágyon kívül tölti s támasz nélkül sétál termeiben. Állapota felől ma is sokan tudakozták.

— **Kossuth Ferenc betegsége.** Kossuth Ferenc állapotában javulás állott be és orvosai azt biszik, hogy a jövő héten elbonyhatja lakását. A cselegédi Kossuth-ünnepre azonban még nem mehet el.

— **Német nyelv a polgári leányiskolákban.** Az országos közoktatási tanács állandó bizottsága e hó 3-án dr. Bethly Zsolt előktele alatt a polgári leányiskolai német nyelvtanítás ügyével foglalkozott. A polgári leányiskolai tanterv reviziója végett kiküldött albizottságban megoszolván a vélemények arról, hogy a német nyelv az új tantervben mint kötelező rendes vagy csupán mint rendkívüli tárgy foglaljon-e helyet, az ügy döntést végett az állandó bizottság elé került. A vélemények itt is kiegyenlítettül álltak egymással szemben s hosszú, beható tárgyalás után szavazás döntötte el a kérdést a német nyelvnek mint kötelező rendes tantárgynak javára.

— **Cseh képviselők Pétervárot.** Magasan lobog a szláv szolidaritás lángja a csehek közt, akik mostanság nagyon elnyomottaknak érzik magukat. Természetesen Pétervár felé kacsintanak, mint a szláv népek általában, ha vágyaik, törekvéseik nem találhatnak másutt kellő támogatásra. Ezért rendeztek ismétlenül a csehek nagy tüntetéseket a Keletázsiaiában harcoló orosz testvérek mellett és most a reichsrathi radikális cseh képviselők küldöttségét is akarnak menesztetni Pétervárra, abból a célból, hogy az oroszokat meggyőzzék a csehek rokonszenvéről. Remélik, hogy az új-cseh és a csek agráriusok csatlakoznak hozzájuk. Hogy az osztrák kormány milyen szemmel nézi a cseh képviselők pétervári utazását, avval keveset törődnek. Nem az a kötelességünk, mondta egy radikális cseh képviselő, hogy támogatassuk Ausztria-Magyarország hivatalos politikáját, hanem, hogy a cseh nemzeti érdekeket szolgáljuk.

— **Kossuth-ünnep a fővárosban.** A március 20-iki Kossuth-ünnep rendező-bizottsága vasárnap délután négy órakor a belvárosi Saskörben érkezésetet

tart. A gyászmenet az ünnep napján délután három órakor indul a temetőbe. Hat fekete ló fog a gyászmenetben egy görög stílusu szárkofágot vontatni, elől Kossuth Lajos mellszobrával s négy égő kandeláberrel. Az ünnepre nagyban fólnak az előkészületek.

— **Egy japán leány.** Minden rendkívüli korszaknak megvannak a maga rendkívüli emberei. Azok, akikről tegnap még senki sem tudott talán, egy csapással ott vannak az események központjában s a nevükhöz érdem és dicsőség fűződik. A háborús idők különösen előtérbe pattanták a lelkesült ihletnek e hőseit, akik között gyakran akad asszonyteremtés is. A japánoknak is van most egy ilyen hősnőjük. Egy fiatal leány, aki egy egész sereg férfinak a vakmerőségével és bátorságával tett hazájának igen fontos szolgálatot. Azt követte el, hogy Dalniban és Port-Arthurban megszerzte a két orosz erősségnék a tervet s elvitte Tokióba a kormányznak. Ezekkel a tervekkel pedig a japánok óriási előnyhöz jutottak. A leányt, akinek a neve sem jutott eddig nagyobb nyilvánosságához, míg tervét végrehajtotta, szakadatlanul halálos veszedelem fenyegette. Oly nagy szolgálatot tett a japán érdekeknek, hogy ritka jutalmat érdemel. Hamarosan rendjellel tüntették ki, amin azt és az egész esetet egy londoni távirat jelenti.

— **Magyar olvasókör Eszéken.** Eszékről írják, hogy a magyar államvasut ottnai altiszteji elhatározták, hogy Eszéken magyar olvasókört létesítenek. E célra az előkészítő-bizottsághoz több adomány érkezett.

— **Loisy abbé exkommunikálása.** Párisban az a hír terjedt el, hogy Loisy abbéra, a franciaországi katolikus reform-mozgalom vezetőjére, a római inkvizíció kimondotta az egyházi átkot. Az ítéletet a párisi érsek fogja állítólag kihirdetni. E hír szerint, amely azonban még megerősítésre vár, Blondel, La Certonnierre és Fousegrive tanárokra hasonló büntetés vár.

— **A kolozsvári párbaj.** Sárpy István joghallgató, az Erdélyi Sportlap szerkesztője, akinek dr. Nagy Bélával vívott párbajáról a minap adunk hírt, ma helyreigazitásképp közli velünk, hogy sebesülése könnyűtermészetű, míg ellenfele nyolcecentiméternyi élvágást kapott. A párbajra Sárpynek egy nyiltéri nyilatkozata adott okot.

— **A bécsi diákharcok.** Bécsből táviratozzák, hogy az egyetemi szemeszter korai bezárása dacára ma megújultak a verekedések a bécsi egyetemen. A dulakodás, az egyetem zárva lévén, a feljáraton és a lépcsőn, valamint az utóán folyt le. Reggel 9 órakor vagy kétszáz német diák jelent meg a loggia alatt és a feljárt mindkét oldalán, ugyanekkor felvonult a szláv diákság is és az egyetem jobbsarkán foglalt állást. Tíz óratájt a németek száma körülbelül hétésszáz, a szláv ifjaké kétszáz főre rugott. Ekkor a szlávok zárt tömegben megrohanták a feljárókat, de a németek utjokat állták, miközben dulakodásra került a sor. Az egyetem lépcsőzetén dulakodás közben egy karfa nyolc méter hosszúságban áttört és negyven-ötven tanuló ment le. Komolyabb bajuk nem esett. Sok diákot véresre vertek már, amikor a rendőrség közelepett és több diákot letartóztalt. A szlávok a Hej Slovane hangjait mellett zúrt sorokban vonultak föl, a németek pedig rágyújtottak a Wacht am Rhein-ra. A diákok verekedése ezuttal először beleszólt a közönség és mikor a csehek megrohanták az egyetem feljártát, ismétlenül felhangzott a kiáltás:

— **Ki a csekekkel Bécsből.**

Délután 1 órakor már csend honolt az egyetem körül. A cseh és a német diákok egész délután farkasszemet néztek egymással, de újabb összeütközés nem volt. A rektor hírdetést tett közzé, amelyben megdorgálja az egyetemi hallgatókat. A rendőrség a tüntetések alatt tíz egyetemi hallgatót tartóztatott le, akik egytől-egyik csehek.

A szláv diákság tegnap este az olaszok részvételével ülést tartott és több ifjú-cseh képviselő jelenlétében tiltakozott az egyetemi rektor részrehajló eljárása ellen és olyan rektori hírdetményt követel, mely kijelentené, hogy a bécsi egyetemen nincsenek se háziurak, se vendégek, hanem csak teljesen egyenjogú diákok. A német nemzeti diákok nagyzási hőbotának leküzdésére szükséges, hogy a rektor e hírdetménye üres írással ne maradjon.

— **Házasság.** Dr. Török László kereskedelmi miniszteri segédigalmazó eljegyezte Dankovszky Gizikét, Dankovszky Istvánné leányát.

— **Szemő Samu eljegyezte Drucker Malvin kisasszonyt** Budapestben.

— **Vasuti baleset.** Ma reggel Vyhodna és Liptó-Ujvár között, a kassa-oderbergi vonalon, egy tehervonat öt kocsija tengelytörés következtében kisklott.

Emberéletben nem esett kár. A forgalmi akadály még ma este megszűnik és addig átszállással bonyolítják le a személyforgalmat.

— **A levéltárnokok serege.** A megyei levéltárnokok a közel napokban Budapestre érkezésetre gyűlnek össze. A levéltárnokokat nem elégíti ki a vármegyei tisztviselők illetményeinek szabályozásáról szóló törvényjavaslat, mert az egy kalap alá veszi őket az egyszerű négy középsikolai képzetségű iratárnokokkal és irodaligazgatókkal, noha a törvény tőlük háromszor annyi kvalifikációt kíván és működési körük is magasan amazok fölé esik. A levéltárnokok gyűlésükön memorandumot készítenek, hogy azt küldöttségileg adják át a kormányfőnek.

— **Véres dráma az Árpád hajón.** A nyílt tengeren vívott élethalálharcról ad hírt egy *Paris* át érkezett algiri távirat. A fiamei *Árpád* gőzösön Rampics, a hajó első tisztje szóváltásba keveredett a második tiszttel, Rasicsossal. A szóváltásnak az lett a vége, hogy az első tiszt revolverrel rálott a második tisztre, aki a jobbszemét fölött megsérült. Rampics, látván hirtelen haragja szomorú következményét, két golyót röpítet a fejébe. Állapota reménytelen. A tragikus eset érdekességéhez tartozik, hogy a párisi távirat magyar tengerészek vizsálykodásáról számol be. Holott nyilvánvaló, hogy az *Árpád* e két tisztje nem magyar, hanem horvát. Mikor *Tesla* világhírű találmányának sikeréről volt szó, a horvátok siettek a maguk javára feloglalni a feltaláló dicsőségét s minden alkalommal hangsúlyozták, hogy *Tesla* nem magyar, hanem horvát. Ilyen alkalmakkor azonban, mint a mostani, minden *is* nevű horvát magyar. Arra jó ez persze, hogy a magyar tengerhajózás renomméja a külföld előtt végre tönkresilánytassék. Mert a fegyelem ezen a hajónon nem lehet valami mintaszertű. És lehetetlen e fegyelméletlenség s a mindgyakoribb zátonyrajutások között összefüggést nem keresni. Szomorú dolog, hogy ilyen horvát hajótisztokra vannak bízva jelentős magyar gazdasági és erkölcsi érdekek, vagyon- és személybiztonság. Ez is memento lehet arra, hogy a hajótisztai pályára menjen nagyobb számban a magyar fiatalok. Csak így lehet a magyar hajók személyzete magyar.

— **A szabók sztrájkja.** Husvét előtt, a szabók legjobb munkaszezonjában indították meg a másfélév óta tervezett bérmozgalmukat a szabó-segédek és kispárosok. Árszabálybizottságot alakítottak, amely a nemrég kidolgozott árszabálytervezetben megállapította a minimális alapbéréket. Az általános követeléseket a bizottság tizenkét pontba foglalta össze. Ez árszabálytervezet ellen *Krieszhaber* Leó a *Kereskedelmi Csarnokban* 9-én tartott értekezleten a nagypárosok nevében kifogásokat tett, mire a szabómunkások beszüntették a további tárgyalást. Velük szemben a nagypárosok is összeálltak és elhatározták, hogy az esetleges sztrájk megtörésére, a *Krimtschaueri* szövőgyárások példája szerint, összes munkásaikkal fölmondanak. Alá is írtak egy ívet, amelyen kötelezik magukat arra, hogy a sztrájk ideje alatt sem kismestereknek, sem segédeknek munkát nem adnak. A sztrájk hírére a bécsi szabóiparosok egy küldöttsége járt Budapestben és fölajánlották munkájukat arra az esetre, ha a budapesti szabóiparosok sztrájkolnának. A fővárosi szabóiparosok naggyűlése azonban elejét vette ennek a magyar iparra véghetetlenül veszedelmes szövetkezésnek. A bécsi ruhagyárosok is a budapesti szabósztrájk hírére főkküzeteket nyitottak a magyar fővárosban, hogy a sztrájk ideje alatt kész ruhát árusítsanak. A szabósegédek és kismesterek vasárnap délután a Hermina-kertben gyűlést tartanak amelyen a vezetők beszámolnak a mozgalom állásáról és határozatot hoznak a továbbiak tekintetében.

— **Halálozás.** *Aitmann* Ignác fővárosi ügyvéd hosszabb szenvedés után meghalt. A boldogult harminc évvel ezelőtt volt Filöp kőbúri herceg jogtanácsosa. Szeretettelőt, jellemes férfi volt, aki melegen érzett szenvedő embertársai iránt. Özvegye és két fia gyászolva elhunyt.

Idősb *Bagi* László, *Kecksemét* város volt polgármestere 9-én nyolcvanöt éves korában elhunyt *Kecksemét*en.

Schvartz Adolf, a temesvári dohánygyár igazgatója 55 éves korában meghalt. *Schvartz* 16 év óta állott a dohánygyár élén és érdemei elismerésüül múlt évi október hóban királyi tanácsossá nevezték ki.

Kucser Lajos tejmegyei váli járásbíró 61-ik évében ma délután hosszas betegség után elhunyt. Temelése szombaton délután 5 órakor lesz.

— **Véres Pálné szobra.** A Veres Pálné szobra ügyében alakult bizottság elnöke, *Lovassy* Ferencné 10-kéri mindazokat, akik a szobralap javára gyűjtőívet kaptak, hogy az ívet küldjék be minél előbb az

“AGRARIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczái mezőgazdasági gépjárának vezérügynöksége.

Mezőgazdák különös figyelmébe. Tiszta acélananyag saját hámorainkból. Előrebetűtlen tégelyacélelekef. Páncélaacé-kormánylovez. Magasított acélelekef. Porvédő kerékek Acél-gerendék. Usak kitémasztott nyeregterítelő bíró talgát szállítunk. Keréjünk árjegyzekek. mivel az összes talajmivelő-gépeket terjedelmes ismereti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdaságan értékes felvilágosítást nyújt — és díjmentesen küldetik. Ekegyártás toron legelső-rangú magyar gyármány, felülmúlja még a legnevezetesebb itegen gyártmányokat is. Rövidített leveleim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgyönycim: „Agraria” Budapest.

Első Hasai Takarékpénztárhoz (Múzeum-körút 18. sz.). Akik az ívet továbbra is meg akarják tartani, értesítse a bizottságot a gyűjtés eddigi eredményéről.

— **Karuszell.** A Bulyovszky-utca 34—36. szám alatti lovardában e hó 14-én, hétfőn este félnyolc órakor megtartandó lovas-játék az eddigi előlekből ítéve, lényeges sikerűnek ígérkék. Lovag *Kutschenbach* Roberthez, a Lovasegylet vezető mesteréhez, kinek kezdeményezésére állott össze a nyolc úri leányból s ugyanannyi úri emberből álló társaság, egyre érkezők a tudakozódások, s a fővárosi társaséletnek számos szereplője máris megváltotta jegyét. Sportkörökben különösen az iskolalovaglásat követő csikós-karuszellel élnek nagy érdeklődéssel. A befolyós tiszta jövedelmét a lovas-játékban résztvevők a Budapesti Leányegyletet játékonynak céljaira fordítják. Mint-hogy a rendezéséppén ezen játékonynak célra való tekintettel külön meghívókat nem küld szét, ez uton tudatja a közönséggel, hogy a belépő-jegyek, melyekben a büffe ára is benne foglaltatik, a karuszell alkalmával a helyszínén 5 koronával lesznek válthatók.

— **Egy magyar gróf merénylete.** Véres jelenet történt ma lényes nappal Bécsben a Ringstrassén. A magyar arisztokrácia egy ifjú tagja, aki az ő felsége körüli magyar minisztérium egyik főhivatalnok, hirtelen örlési ruhában a revolveréből ötször rálőtt egy teljesen ismeretlen asszonyra. Az esetről bécsi tudósítók a következőket jelentik:

Gróf Csáky Napoleon György, a király személye körüli minisztérium titkára, aki utóbbi időben igazgató idegállapotot mutatott, ma délután az Aspern-híd közelében leugrott a villamos közúti vasut egy kocsijáról és egy történetesen arra menő úri nő elé állva, annak merében a szemébe nézett s mikor az asszony előle kitért, a zsebéből revolvert vett elő s *öt golyót küldött utána.* Az öt golyó közül kettő talált; egy a nő hátába s a másik a combjába furdott. Nagy csődület közepette a nő összerogyott, a merénylőt pedig az embertörmeget körül fogta és átadta egy rendőrnek. Az asszonyt *Vrabence* Emiliának hívják, magyarországi születésű, egy kereskedelmi utazó felesége s egy leánygyermek anyja. A sebesült nőt kórházba vitték s ott konstatálták, hogy a hátába furdott golyó a tüdejét is surolta, a seb éleveszeléyes. Magához térve, az asszony azt mondta, hogy a merénylőt nem ismeri, soha sem látta, csodálkozott, mikor a közúti vasut kocsijáról leugrott úr hirtelen feljéle szaladt és eleje állt, tovább sietve lövéseket hallott, de azt hitte, valami robbanás; aztán szurást érzett a hátában és lerogyott. Gróf Csákyt a rendőrségre vitték; a hozzá intézett kérdésekre órákon át semmit nem felelt. Némán ült s maga elé meresztette tekintetét. Egyszerre csak föltek s így szólt:

— Gróf Csáky Napoleon György vagyok, miniszteri titkár, lakásom Spiegelgasse 2.

Aztán megint leült s tovább hallgatott. Nyolc órakor aztán maga kérte kihallgatását s elmondta, hogy az utóbbi időben nagyon igazgató volt, épp ma készült Budapestre, hogy vizsgyintézetben vétesse föl magát; a villamos kocsin egyszerre rájött, hogy ölnie kell, az asszonyt, akire rálőtt, sohasem látta. A gróft megmozdították s találtak nála *104.000 korona* készpénzt s a revolverébe illő még huszonezöt töltényt.

— **A francia hazaáruló.** Párisnak ujra megvan a maga hazaárulási szenzációja. *Matin* tengerészeti alizist ugyanis, ki a tengerészeti minisztériumban szolgált, fontos katonai titkokat árult el állítólag a japán katonai attasénak. Matint tegnap már le is tartóztatták. Bár eddig közvetlenül nem tudták büntőztetni, az eddigi adatok nagyok is ellene vallanak. Kiderítették ugyanis, hogy *Matin* tényleg levelet írt a japán attasénak és hogy az attasé felelt is rá. Csak-hogy az utóbbi azt állítja, hogy azon a légyotton, melyet a vádolt alizist kért tőle, csak ő, Jesio herceg, az attasé, jelent meg, mint-hogy *Matin* közben letartóztatták. Így hát ez nemcsak hogy titkokat nem árult el neki, de még nem is beszélt vele. A *Figaro* határozottan tudni véli, hogy *Matin* rendkívül fontos iratoknak volt birtokában, melyek Franciaország és Oroszország közös akciójára vonatkoztak. Csak-hogy a *Figaro* leleplezése nem egészen megbízható, mint-hogy ez a lap halálos ellensége *Pelletannak*, a tengerészeti miniszternek, ki ellen nap-nap után a leghevesebb támadásokat intézi és mindent elkövet állítása megrendítésére. Nem egészen megbízható tehát az a hír sem, hogy *Matin* zsebében megtalálták az összes katonai attasé listáját. Ezt annak kevésbé hiszszük; mert ma már ideiglenesen szabadlábra is helyezték a vádlottat. A vizsgálatot azonban a legnagyobb szigorúsággal folytatják. A kormány, mely állítólag attól fél, hogy *Matin* elárulja Japánnak a tengeralatti naszádok titkát, rendkívül tartózkodást mutat az egész ügyben. A tengerészeti minisztérium megtagad minden felvilágosítást, ugy-hogy ebben a pillanatban senki sem lát tisztán, ami még csak növeli a párisiak igazgatósságát. Az al-hírek egymásután látnak napvilágot, de csak azért, hogy azután a cáfolatokkal kössék le ujra a közön-

ség figyelmét. Így tegnap este felé azt írták a lapok, hogy a japán attasé hirtelen elutazott, de ma már kitűnt, hogy ez a hír teljesen alaptalan. És mint minden zavaros ügyben, ugy ezáltal is kezdenek már valami asszonyt is emlegetni. De valószínűleg csak a nagyobb hatás kedvéért és mert igazi párisi ember előtt csak az érdekes, amiben az asszonynak is jut valami szerepe. Az igazi tényállásról talán a holnap hírek megbízhatóbb adatokat fogunk szolgáltatni.

— **Diákszereltem — amerikai párba.** *Cernovitzban*, mint tudósítók táviratozza, város-szerte nagy izgalmat keltett egy ötödik gimnazista öngyilkossága. A boldogtalan fiú *Sinnreich* Jakab, jómódu szülék egyetlen sarja, beleszeretett egy tizenhároméves leányba, aki azonban egy másik gimnazistát tüntetett ki vonalmával. A kis *Sinnreich* fiú aztán amerikai párba hirtelen ki vetély-társát s a — fekete golyót húzta. Hátrahagyott levelében írta meg mindezt megsomorított szü-leinek. Ma kellett végrehajtania az öngyilkosságát és be is váltotta szavát. Golyót röpített agyába és nyomban meghalt.

— **Sikkasztás a Császárfürdőben.** A budai Császárfürdő főpénztárnokát, *Posztl* Jánost tegnap a rendőrség a főpénztárnokának ügyében letartóztatta. A fürdő az irgalmas-rend tulajdonosa, de mint Marozibányi-léle alapítvány, a beügyminisztérium felügyelete alatt áll. A fürdőnek *Andráshy* Mihály, volt országgyűlési képviselő az igazgatója. Ő jött rá a napokban, hogy *Posztl* János, a fürdő főpénztárnoka egy lakónak a házbérével nem számolt el, illetve a felvett házbért nem fizette be a pénztárba. Az igazgató rögtön vizsgálatot indított s kiderült, hogy *Eder* Antalnak, a fürdő vendéglő-sének kétezerkoronás takarékpénztári könyve is hiányzik a pénztárból. Ezenkívül még a bérletjegyek körül is rendtelenséget tapasztaltak. Az igazgató azonnal jelentést tett a rendőrségnek és a bélyegminisztériumban s a rendőrség tegnap este félnyolc órakor *Posztl* János főpénztárnokát a Császárfürdővel szemben, a fürdő kápolnájában lévő lakásán letartóztatta. A rendőrségen *Farkas* tanácsos hallgatta ki *Posztl* Jánost, aki beismerte a sikkasztást s így azonnal átkísérték az ügyészséghez. A bélyegminisztérium számvonóügyi fő-nöke ma reggel megkezdte a fürdő számadásának átvizsgálását. Eddig négyezer-négyezer forint hiányt találtak s nagyon valószínű, hogy nem is lesz nagyobb a hiánya. A rovacolás még folyik s átvizsgálják a Marozibányi-alap pénztárát is, amelyet szintén *Posztl* kezelt. *Posztl* letartóztatásának híre nagy konsternációt keltett a kerületben, mert a főpénztáros nagyon előkelő társaságokban forgott s barátai a minisztériumok legelőkelőbb tisztviselői közül kerültek ki. Mindenki a legnagyobb csodálkozással fogadta a hírt, mert *Posztl* csendes természetű, szolid embernek ismerték. Háromezer-négyezer korona évi fizetése s négyezer szabadlakása volt. Költsége passziói nem voltak, azonban, mint most utólag kiderült, a fürdő egyik *Józi* nevű szolgálójával minden héten nagyobb összeget küldött Bécsbe egyik barátjának, hogy a lutrira tegye meg s ezenkívül még az osztályorszájátékon is nagyban játszott. Valószínű, hogy a lutrira ment el az első-kasztott összeg. A letartóztatott főpénztárnoknak felesége és négy gyermeke van, akik iránt általános a részvétel.

— **A lakatosok sztrájkja.** A lakatosmesterek bojkottja, amely a krimschaui munkaadó sztrájkjának mintájára indult meg, még mindig tart. Tegnap békéltető tárgyalás volt a IV. kerületi előjáróság előtt, de eredmény nélkül, mert a mesterek nem akarnak engedelményeket tenni a munkásoknak.

— **Rendőri hírek.** *Stein* Ármán 16 éves irodagarnokot tegnap *Kelemen* Manó árnyúgnak megbizta, hogy egy 1094 koronás követelést vegye fel. *Stein* a pénzt felvette és megszökött vele. — A rendőrség letartóztatta *Pöccé* Gizella eselédet *Varga* Ferenc asszisztáló *Sziga* Dezső házalót, *Emanuel* Ferenc cserpepest, *Butor* Gyula gyári munkást és *Schlachta* József napszámóst, akik tolvajbandát alakítottak és többrendbeli beütést követtek el.

(x) **Gazdák, ha nagy terméshez akarnak jutni.** *Mauthner*-féle magvakat vessenek. Idei előjegyzéskét, mely 226 oldalra terjed, *Mauthner* úrnak és cs. kir. udvari maghereskedés Budapesten Rottenbiller-utca 33. sz., mindenkinek kívánatra ingyen, készpénzgel megküldi.

(x) **The Very.** Ez a neve a tavaszi szezon legmodernebb felöltözésének. A *Koch* testvérek (Károly-körút 26. szám) ezáltal is elújít a férfiruha-divat reformálásában. A cég mai hirdetésére föl-hívjuk a közönség figyelmét.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Blaha Lujza Szabadkára.** *Blaha* Lujza asszony ma érkezett Szabadkára háromnapos vendégszereplésre. A perronn *Eolios* tanácsnok üdvözölte a város nevében, mire a színügyi bizottság és a színtársulat is üdvözölte. A művésznő a város vendége.

** **Küry Klára Nagyváradon.** Nagyváradról táviratozta: *Küry* Klára ma a *Lüben* folytatata itteni vendégszereplését és a tulzsutól ház ma is akkora ünneplésben részesítette, hogy a sok taps és urjazás következtében az előadás csak éjteltájban ért véget. Örösi hatása volt a nagy művésznő tegnap esti első fellépésének is a *Szegény Jonathan* Molly szerepében, amelyben *Küry* Klára Nagyváradon pályáját is kezdte. A közönség valóságos elárasztotta virágokkal és egy-egy énekszámának hatása akkora volt, hogy ötször kellett ismételnie. Az est során vagy ötvenszer hívták a lámpák elé iirenetikus tapsok közepette. *Küry* Klára kegyelelele jelül első fellépésének 600 koronás tisztelejtjárt a városi árwház javára ajánlotta fel, amiért *Rimler* polgármester tejezte ki a város nevében köszönetét. A művésznő osütörtök esti fellépésével kapcsolatban mindenféle legendák járták valamiféle talpintalan megjegyzések egy alkalmi albumból való kitörléséről és egy nagyváradi színésznő lemondásáról, lemondásáról stb. Az egész mendemonda a művésznővel való minden vonatkozásában merőben alaptalan, mert amikor ezek a dolgok megtörténtek vagy nem történtek, — *Küry* Klára még Váradon sem volt. A kitűnő vendég holnap a *Babában*, szombaton a *Katalinban* lép fel. Ez előadásokra is az összes jegyeket előre elkaptokták.

** **Vigszínház.** A *Takarodó* vigszínházi sikere a berlini sajtóban is éleők visszhangra talált. A *Zap-penstreich* budapesti bemutatójáról, többek között így ír a *Börsencourier*:

Az újdonság iránt rendkívül érdeklődést tanúsítottak. Az összes jegyek már napok előtt elkeltek. Az est hatalmas sikerrel végződött, amelyhez nagyon hozzájárult a kitűnő előadás és a stízszerű kiállítás. A hatás telvonásról-telvonásra fokozódott és tetőpontját a harmadikban érte el, amely után a szereplőket vagy huszszor kitapsolták.

** **Kubelik cseh.** Ugy látszik, Bécsben nem akarják tudomásul venni, hogy Jan Kubelik, most már Kubelik János felvette a magyar állampolgárságot és nem cseh többé. Legalább erre vall az esét, ameijröl ma éjszaka ad hírt bécsi tudósítók telefonon. Kubelik a jövő héten Bécsben hangversenyt készült rendezni, de a koncert valószínűleg el fog maradni, mert a német nemzetiek pártosportja értesésre adta Kubelik managerjének, hogy jó lesz meg nem tartani a hangversenyt, mert félő, hogy csunya botránnyok történhetnek, ha a cseh hegedűművész Bécsben a koncert terem dobogójára mer lépni.

** **Dalost.** *Diddle* Malvin operanékesnő ma dalost rendezett a Royal termében, *Bellini* és *Erkel* Ferenc egy-egy nagy áriját közt magzat, német és o/asz dalokat énekelte. A jelenlevő halgatóság minden száma után ajajos és lelkesen tapsolt. Közreműködője is volt a dalestnek, *Domeier* Nándor ur, aki *Schumann* és *Liszt* könnyebb darabjait zongorázta. A dalokat *Dienzl* Oszkár ur kísérte.

A Népszínház válsága.

Budapest, március 11.

A Népszínházat ma megrohanták a hitelezői. A kielégítési végrehajtáshoz, amit *Deutsch* Géza 118.000 koronás követelése erejéig vezettetett a színház ellen, ma számos szövetkezet s magánhitelező jelentette be csatlakozását. A válság bonyolódik. Tegnap este a gáztársulat, amelynek 8000 koronás követelése van *Porzsoit* Kálmán ellen, le akarta zárni a világitást s csak akkor állt el a szándékától, mikor *Deutsch* Géza jóállást vállalt, hogy naponként ki fogják egyenlíteni a gázzámlát. Ismeretes, hogy *Deutsch* Gézát az anyagi érdeklőség erős szájai fizik *Porzsoit* Kálmán fizetőképességéhez. Ezt az érdeklőséget azonban — mint hitelező — most mindenáron a Népszínház művészi sorsához akarja kapcsolni. Mint hitelező eddig humanus is volt. De feltűnő, hogy aki tegnap kielégítési végrehajtást vezettetett, ma már igazgató jelöl. Jelöli pedig: önmagát. Abban irádozik, — és ez persze képtelenség — hogy a Népszínház bérletében annyiban ne történjék változás, hogy a szerződésben figurának szerepeljen továbbra is *Porzsoit* Kálmán mint igazgató, mint fizetett alkalmazott persze, a tényleges igazgatót azonban majd *Deutsch* Géza végezze. Nem is rossz tréfa. Hogy pedig a tréfa ellen senkinek se legyen kifogása, *Deutsch* bizalmi nyilatkozatot is akar készíttetni a Népszínház tagjainak aláírásával, vagy ha ez nem megy, *Stoll* Károly rendezővel, amelyben tudtaladtatnék mindenkinek, hogy *Deutsch* Gézát iránt föltétlenül bizalommal viseltetik a színház személyzete. És ezzel a dolog rendszerben is van. Így gondolja legalább megható naivsággal talán csak *Porzsoit* Kálmán, talán csak a löhitelezője. Akasztófahumort ez s nem komoly tranzakció, még kevésbé művészi újászületés. Tarihatalan voltól, inferioris szempontjairól nem is kell beszélni. Két esztendő óta trafik-uzsora nyomasztotta a Népszínházat s most ugyanilyen irányba öhajítják a közpézen emelt müintézet vezetését terelni. Gazda nélkül történt azonban a számadás. A nép-

színházi bizottság holnap délelőtt fog az ügyben dönteni.

Hangsúlyozzuk: döntésről lehet csak szó, végleges döntésről. Züllöttségében tovább nem szabad a Népszínházat hagyni. Hivatott művész beosztására kell bízni a színházat, avatott kére, gondolkodni före, szóval színházigazgatóhoz ért szakemberre, aki zökkenés nélkül tudja vezetni az ügyeket s megvan hozzá a képessége, hogy a Népszínházat régi színvonalára fölemelje. Ez a népszínházi bizottság kötelessége. Érdekes, hogy ezzel szemközt a népszínházi bizottság hatáskörét mily szűk körre szorítja egy kommuniké, amelyet a fővárosi hivatalos körökkel nexusban levő Magyar Híradó illetékes helyről származótnak igyekszik feltüntetni. A nevezetes híradás így hangzik:

A népszínházi bizottság holnap iülésén a vizsgálat a Porzolt Kálmán magánvagyonára vonatkozó foglalts tárgyában, amint értesülünk csak információ jelleggel fog birni, amennyiben az igazgatótól fölvilágosítást kérnek az-ránt, hogy a színház üzemének a vitelére minos-e betolyással ez a foglalts és nem mutatkozik-e a szükségesé annak, hogy a bizottság segítőleg lépjen közbe. A bérőigazgató ellen s a bérlet fölmondása tárgyában a bizottság a szerződés értelmében nem járhat el; csupán arra szólíthatja föl, hogy a foglaltsat harminc nap alatt oldassa föl.

Ez a kommuniké — Porzolt ur tette közé — mint Halmos János polgármester kijelentette, apokrif. A megjelenéséről mit sem tudott. A válság ügyéről nem nyilatkozhatik, bár el van határozva, hogy a főváros méltóságának s a színházi alap és a színművészet érdekeinek megfelelően akarja holnap az ügyet elintézni, mert a színház sorsáért komolyan aggodik. Szeretne tabula rasát csinálni; hogy lehet-e, holnap elválk. Annnyit jegyzett meg végül, hogy a színházra már is van néhány igen komoly reflektáns. Hangsúlyozta még a polgármester, hogy az apokrif kommunikében tagadásba vett jogköre a bizottságnak éppen a szerződésben van biztosítva. A népszínházi bizottság érdemlegesen fogja tárgyalni holnap a színház ügyét. A bérlet-igazgató ellen s a bérlet fölmondása tárgyában nemcsak joga a bizottságnak eljárnia, de kötelessége is. Halmos János polgármester már meg is bízta Fülepp Kálmán tisztii ügyészt, hogy a szerződést vizsgálja át, tudja meg, hogy a színház-igazgató mennyi adóval s más illetékekkel tartozik. A szerződés szerint a végrehajtást harminc nap alatt kell föloldania. Azonban a szerződésnek egy másik pontja fölhatalmazza a bizottságot, hogy a szerződést azonnal fölbonítsa, ha az igazgató bér-, vagy egyéb köztartozásának a lejáratott s-ámitott tizenöt nap alatt nem tesz eleget. S mivel az igazgató jelentékeny bérösszeggel van hátralekban, a bizottságnak több tagja már a holnapi ülésen azt akarja indítványozni, hogy a bizottság a szerződést azonnal bonítsa föl. Azt tervezik, hogy a színház vezetését ideiglenesen rábizzák valakire egy-két hónapig s a színházat az idén bamarább, már a nyár elején bezárják s a szükséges átalakításokat végrehajttják. Az ősszel pedig új pályázatot hirdetnek a színház bérbeadására.

A végrehajtó már lefoglalta a Népszínház egész díszlettárát. Ezek a díszletek a Csokonai-utca 3. számú házában, a Népszínházban és a Gizella-utni díszlettárban voltak elhelyezve. Lefoglalta a Népszínház férfi- és női ruháit, a fővárosnál letett 30.000 korona kauciót, Porzolt Kálmán lakásán levő ingóságokat s végül azt a 3000 korona évi tiszteletdíjat, amelyet Porzolt mint a muzeumok és könyvtárak országos tanácsának titkára kapott. A foglaltsat fölperes a Népszínház összes pénztárait is lefoglaltatta s átvette a kezelésük fölött való fölügyeletet. A pénztár kezelését dr. Peller Imre zárgondnokra bíztták, aki a fölperes utasítására a bevételüket akként kezeli, hogy a színház üzemben tartása fölnekadást ne szenvedjen. A napikiadások levonása után fölmaradt tiszta hasznót a zárgondnok a bírő lefötpénztárba helyezi el.

A hitelezők vasárnap délelött értekezletet tartanak, hogy mitévők legyenek. A népszínházi bizottságtól elvárható, hogy a hitelezők ez értekezését annak veszi majd, am: tulajdonképpen ez a konferencia. Az értekezlet merőben magánügyük a hitelezőknek. Esetlegesen határozatuktól nem lehet s nem is szabad függővé tenni a főváros egyik müintézetének sorsát. Végre is a hitelezőknek az az egyetlen törekvésük, hogy pénzükhöz jussanak. És ehhez joguk is van. De nem ez a közérdeke a dologban.

Sőt ezzel a pénzkérdéssel nem is foglalkoznánk, ha maguk a hitelezők a tegnap esti lapokban közöskhírré nem tessék. A színház megbukott művészeleg és erkölcsileg. Elöbbreváló hát mindennél a színház művészi válságának végleges radikális s biztos eredmény megoldása. Ez a megoldás pedig e züllött rendszer rögtönös megszüntetésével, a Porzolt Kálmán szerződésének felbontásával s új igazgató megbízásával kezdődik. Hiszen a kép, amelyet ez a

színház nyújt, a leggyászosabb. És ezt a pusztítást csak egy hivatalos ember többeszetes rontó munkája vihette véghez. Ez alatt a rendszer alatt nincs egyetlen fontos érdek, se művészi, se irodalmi, amely egyetlen napig is biztonságban volna.

Vidor Pál, mint értesülünk, már holnap hivatalosan is be fogja jelenteni a népszínházi bizottságnak, hogy a színháznak minden zökkenés és átmeneti zavar nélkül való átvételére készséggel vállalkozik és rendelkezik is e vállalkozás sikerének minden anyagi és erkölcsi feltételével.

MŰVÉSZET

□ **Moderna magyar festők.** Hálás és népszerű feladatra vállalkozott a *Könyves Kálmán* műkiadó társaság, a ma megnyitott kiállítás rendezésével. Szolgálatot tesz vele a nagyközönségnek, akinek mai festészetünk legkülönb termékeit nyújtja — részlet-fizetésre; és segít a művészt is, akinek ime vásárt csinál. Sajnos, mi még ott tartunk, hogy a részlet-fizetésért rajongó publikumunkat ennél a gyengejénél kell megfogni még az ilyen par excellence kultúrőrkévek lancirozásánál is. A *Könyves Kálmán* társaság eme szép programját igazán értékes kis kiállítással kezdte meg. Legjobb művészeink képeit látjuk az elegáns kis fölkek falain. Ott van *Ferenczy Károly*, *Fényes Adolf*, *Mednyánszky László*, *Kernstock Károly*, *Grünwald Béla*, *Rippl-Rónai József*, *Magyar-Mannheimer Gusztáv*, *Glaz Oszkár*, *Vasváry János* és még egy csomó a legjavából, a lehetőség határáig redukált áru műveikkel. Lehetetlen, hogy ezeknek a kiállításoknak ne legyen szép sikerük, amelyek vállalták ama reneteg feladat egy részét, mely nemes önzetlenséggel a magyar publikum vérébe akarja oltani a művészetek szeretetét.

Nyiltter.

Ideal IRÓGÉP

azonnal és állandóan látható irással! Prospektust és irásmintát küldenek:

Schott H. és Donnath Budapest, VII. Erzsébet-körút 1.
Telefon 92-45.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A soproni építőbank bukása.** Háromnap tárgyalás után ma hirdette ki az ítéletet a Kurian Sándor tanácsnok a szédelgések hitvány alapján épült Soproni Építő- és Földmívelő bank vezető főnökének büntjében. A bank éltető lelke, *Schladerer Alfréd* vezérigazgató, mint ismeretes, a büntetés elől a halálba menekült, a tisztviselői kar. valamint az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok vizsgálói fogságba majd a vádlottak padjára kerültek. A zárgondnok törvényszék mint delegált bíróság *Procházka Artur* négyévi *Wrchoszky Gyulát* háromévi fogságra, a többi vádlottat két héttől hat hónapig terjedő fogságra ítélte. A győri tábla *Friedrich* Ágoston a emök kivételével csak tizenhárom fogságra ítélte, a vádlottak büntetését egyenkint hatszáz korona bírságra változtatta. A kuria pedig csupán csak Friedrich semmisségi panaszának adott helyet s e vádlottat az enyhítősakasz alkalmával a szabadságvesztés helyett hatszáz korona pénzbüntetéssel sújtotta és tizenháromnapos vizsgálói fogság alá készítázhatvan koronát lerovottnak vett. A többi semmisségi panaszt azonban visszautasította.

TÁVIRATOK

A német birodalomgyűlés feloszlátása.

Berlin, március 11. A Vorwärts értesülése szerint a kormány még a tavasszal föl akarja oszlatni a birodalomgyűlést és reméli, hogy a szocialisták ellen kiadott jelszavai sikerülmi fog neki a polgári pártokat tömörülésre birnia.

Lengyel-vita.

Berlin, március 11. A porosz képviselőházban a belügyminisztérium költségvetésének tárgyalásakor *Karlínki* lengyel azt kívánja, hogy a lengyeleket egyenjogú állampolgároknak tekintsék. A miniszternek nincs parancsolni valója. A kormány a kivételes intézkedésektől sem retten vissza. Ez a legszámító-sabb szegénységi bizonyítvány, mert a miniszter semmit sem tehet a lengyelek ellen, ha csak nem el megvetendő eszközökkel. (Pufj)-kiállítások. Az elnök szölgött rendreutasítja.) Oxenstierna kancellárra kol hi-

vatkoznia, ki azt mondta, hogy a világot kevés észszel kormányozzák. (Pufj) kiállítások. Előnk a szónokot ismételten rendreutasítja.) Kérdi a miniszterelnöktől, igaz-e, hogy megtiltották a hivatalnokoknak, hogy pénzüket lengyel népbankoknál helyezzkék el. A családneveket is megtámadják a porosz királyok határozott biztosításai dacára. Lengyelek vagyunk és azok is maradunk, így végzi szölg szavait, kiknek egyetlen legyőzhetetlen istenük van, kinek neve nemzetiség.

Báró Hammerstein belügyminiszter azt váaszolja, hogy a rendkívüli törvény mindig alkotmányos, mert — törvény. Igaz, hogy a hivatalnokoknak megvan tiltva a lengyel népbankokban való részvétel, mert ezek a bankok csak eszköz gyanánt szölgálnak a németek elleni harcban. Jogos az a küzdelem, amely a német nyelvet érvényre akarja juttatni a lengyel tartományokban. Franciaország is csak Niceről és nem Nizzáról beszél. Beszélhetnek a lengyeleket lengyelül annyit, amennyit akarnak, de német ügyekben németül kellene beszélniök. Mi németek nagyon is túrelmesek vagyunk a bennünk sértetőket lengyelekkel szemben és a birodalomban, valamint Poroszországban mi parancsolunk és ök — a lengyelek — engedelmesskedni tartoznak.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 11. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladott buza tiszavidéki 9.05—9.45, búnsági 8.55—9.10, mosoni 8.65—9.— K. Ross töl felvidéki 7.—7.15 K., pestmegeyi 7.—7.20, déli vasuti 6.80—7.05 K., tengeri: 5.70—5.90 K., magyar szab 5.90—6.50 K., válogatott 6.90 korona.

Bécs, március 11. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A délután magánforgalomban s szariatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 636.—, Magyar hitelrészvény 755.—, Angol-Osztrák bank 279.—, Bécsi bank-egyesület 504.—, Union bank 519.50, Lánderbank 412.—, Osztrák-magyar államvasút részvény 635.—, Déli vasut 76.50, Kibavólyi vasut 402.—, Szakanygati vasut részvény —, Dohányrészvény —, Rízamurányi vasut —, Alpeisi bányarészvény 467.—, Május járadék 402.—, Magyar korona járadék 99.65, Osztrák koronajáradék 97.80, Lombard 121.25, Török sorjegyek 117.57, Német bírcóami mára 117.53, Napoleond'or 19.09.

Berlin március 11. (Gabonátörsde.) Buza májusra 177.25 márká (10.42 korona), júliusra 177.75 márká (10.44 korona). — Ross májusra 189.— márká (8.16 korona), júliusra 142.25 márká (8.85 korona). — Zab májusra 181.— márká (7.69 korona), júliusra 184.75 márká (7.91 korona). — Tengeri amerikai mixed májusra 118.25 márká (6.65 korona), júliusra 113.75 márká (6.67 korona). — Spirítusz 70 márká (ártályom 117.40 korona per 100 márká). Irányzat: szilárd. Idő: felhős.

Berlin, március 11. (Törsdei jelentés.) A mai tőrszenap csak annyiban különbözött a tegnapihoz képest, hogy a forgalom még csekélyebb volt. Az üzleti vállalkozási kedv teljesen hiányzott éppen úgy, mint az összes kontinentális piacokon és New Yorkban. A szélső Keleten dúló háboru nyomásztól hat az összes tőrsdekre. A forgalom mindenütt jelentéktelen. Bankok, bányák és vasutak részvényei csendesek. Csupán német járadék volt szilárd irányzatú, külföldiek ártályok spanyolok kivételével, melyek némileg gyengültek. Később sem változott a névzet, a forgalom szabályatlan és csekély maradt. Zárlat fele az összes értékek a nyomásztó üzletelenség hatása alatt gyengültek. Magánészámítási kamatláb 3/4.

Berlin, március 11. Esti forgalom: 4/0-os magyar aranyárjány —, Magyar koronajáradék —, Osztrák hitelrészvény 200.50, Osztrák-magyar államvasut 135.75, Déli vasut 18.80, Szakanygati vasut —, Ártályólyi vasut —, Orosz bankjegy készpénz 216.30, Búcsitehtrai —, Orosz bankjegy —, (Utimo), Lombard —.

New-York, március 11. (Terménytörsde.) (Zárlat.) Gyapot: New-Yorkban nyelben 16.65 (16.65), Márc-ra 16.16—16.16, Júnusra 16.46 (16.46), New-Orléansban nyelben 15.7/4 (15.7/4). — Petroleum: Stand whit New-Yorkban 8.75 (8.75), Stand white Philadelphian 8.70 (8.70), Raffinced in Cases 11.40 (11.45), Credit Balances at Oil City 1.74 (1.74). — Zor: Western steam 7.75 (7.65), Rohe és Brothers 7.70 (7.60). — Tengeri irányzata szilárd. — Májusra 58.1/4 (56.7/4). — Júliusra — (—). — Szept-re — (—). — Buza irányzata szilárd. — Píros ősz helyben 102.— (103.—). — Máj-ra 99.1/2 (93.9/4), Jul-ra 96.1/2 (95.1/2). — Aug-ra — (—). — Szept-re — (—). — Gabona szállítási díja Láverpoolba 1/4 (1/4). — Kávé: Iair Rio 7. sz. 6.1,2 (6.1,2). — Márc-ra 5.25 (5.10), Jún-ra 5.50 (5.40). — Lant: Spring wheat cears 4.25 (4.20). — Cukor: 2.1/4 (2.—). (2.1/4 (2.—)). — On: 23.—28.50 (28.—). — Ríz: 12.50—12.75 (12.50—12.75). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelözik.)

Chicago, március 11. (Terménytörsde.) (Zár lat.) Buza irányzata szilárd. Máj-ra, 96.— (94.—), Jul-ra — (—). — Tengeri irányzata szilárd. — Májusra 8.— (52.1/4). — Zor: Májusra 7.30 (7.32), Júliusra 7.47 (7.47). — Szalonna short clear 7.43 (7.43) — Sertésús: Júliusra 14.17 (14.10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelözik.)

mos napidíjas fegyőrt ideiglenes minőségben III- ad osztályu fegyőrré nevezte ki.

Áthelyezések. A m. kir. igazságügyminiszter Nagy Zoltán dunaadonyi kir. járásbírósi és Seregdy Béla kalocsai kir. törvényszéki aljegyzőket kölcsönösen, Csikós Pál makói kir. járásbírósi irnokot a szabadkai kir. törvényszékhez, — a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Imrehné Cséplő Ilona tiszakarácsonyfalvi és Vaszkó Gizella izai állami elemi iskolai tanítóknéket kölcsönösen áthelyezte.

Nemmagyarosítások. Kiskoru Scheiber Ede budapesti lakos családja nevének Szántóra, kiskoru Lerch László felsőháromi lakos Biharra, kiskoru Klein Sándor és Vilmos budapesti lakosok Kerekésre, kiskoru Hartmann István hódgási lakos Magyarésre, Stáncsu Károly foltvári lakos Szilgyira, kiskoru Hexner Siegfried késmárki lakos Zádorra, Sefcsovic József Vadkerten álmásodó m. kir. csendőr Kóvárira, König Mátyas orsovai lakos, valamint kiskoru gyermekei: Vilmos, Sándor és Olga Királyra kiskoru Weisz Róbert és Béla nyitrai lakosok Mőre, Mergensten Lajos rabói lakos, valamint kiskoru fia: Gyula Mészárosra, Szamovolszky Gyula máramarosszigeti lakos, valamint kiskoru fia: Zoltán Szamotányra, Zaldan József ökrmezői lakos Zoltánra, Kohn Lázár budapesti lakos Kovácsra, kiskoru Weisz Mór bánffyújvári lakos Vértessre kért átváltoztatást a belügyminiszter megengedte.

Pályázatok. A budapesti főgyarmérnöki hivatalnál folyamfelügyelői állásra április hó 20-ig, — az egri törvény-

széknel segédtelekkönyvezeteli állásra 14 nap alatt, — a kolozsvári erdőgazdagságnál III-ad osztályu erdőőr állásra április hó 20-ig, — az eszaki pénzügygazdagságnál segélydíjas fogalmazói állásra 14 nap alatt, — a sárbogárdi adóhivatalnál szolgai állásra április hó 9-ig adandók be a kérvények.

Napirend.

Napjár: Szombat, március 12. — Római katolikus Gergely. — Protestáns: Gergely. — Görög-orosz: (február 28.) Vascal. — Zsidó: Adar 25. — Sabbath Wajak. Pek. — Nap két: 6 óra 6 percek. — Nyugszik: 5 óra 43 percek. — Hold két: 3 óra 38 percek éjjel. — Nyugszik: 1 óra 17 percek délután.

A mimsmelődés nem jóának. A képviselőház háznyaga fogad 11—12-ig. Grafikai kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva este 8 óráig. Belépődij 50 fillér.

Könyves Kálmán-írsaság képiállítása Nagymező-utca 37. szám. Megtekinthető egész nap díjtalanul. Nemzeti Múzeum. Képtár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig.

Földtanú intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődij 1 K.

Kereskedelmi Múzeum a Városligetben délelőtt 8 órától 2 óráig.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 4-ig. Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—8 óráig.

A kereskedelmi és iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6. sz.) nyitva minden hétköznap fél 10-től fél 2-ig. A fővárosi könyvtár a rendezés ideje alatt zárva. Az aquinumi ásatások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Kúlsó-Szent-Endrei-ut. Helyiérdekű vasút a Pálffy-terrről.

Mentőegyesületi helyisége a Markó- és Sólom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.

Allatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakosztálya, tudakozó-osztálya és keleti miniatúra V. kerület Váczi-körút 22. szám alatt. Hivatásos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Házai termékek szilárd kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség arisztokratái is eszi özl) a városi ipar-szemeknél (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 2 óráig és délután fél 3 órától fél 6 óráig. A külföldi kereskedések közötti üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váczi-körút 22. szám alatt.

MEGHÍVÓ.

A budapesti bank-szövetkezet

1904. évi március hó 20-án délelőtt 10 órakor

Budapestben, a szövetkezet helyiségeiben (Váci-körút 21. szám, félemelet) megtartandó

IV. rendes közgyűlésére.

TÁRGYSOROZAT:

- 1. Az igazgatóság jelentése a felfolyt üzletéről.
2. A zárszámadások előterjesztése és a mérleg megállapítása.
3. A felügyelő-bizottság jelentése és határozat a felmennyi megadása iránt.
4. A felszámoló-bizottság jelentése az 1900—1904 (I.) évtársulat vagyonának megállapítása és felosztása iránt.
Azon t. tagokat, kik a közgyűlésen részvenni szándékoznak, figyelemoztítjuk, hogy szavazatlajpjukat 1904. évi március hó 17-ig a szövetkezet helyiségeiben átváltoztassák.
A mérleg a szövetkezet helyiségeiben a t. tagok rendelkezésére áll.

Az igazgatóság.

Table with columns: VAGYON, Mérleg-számla 1904. január hó 31-én, TEHER. Rows include Pénzkiadás, Készlet, Felvett költségek, etc.

BLAU HERMAN, pénztárnok. Budapest, 1904. évi január hó 31-én. SCHREIBER S., könyvezető. Ezen mérleg-számlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és helyesnek találtuk. A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG.

TARTOZIK Nyereség- és veszteség-számla 1904. január hó 31-én KÖVETEL

Table with columns: kor. f., kor. f., kor. f., kor. f. Rows include Leírás: 10% berendezés, 10% nyomatvány, etc.

BLAU HERMAN, pénztárnok. Budapest, 1904. évi január hó 31-én. SCHREIBER S., könyvezető. Ezen nyereség- és veszteség-számlát a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítottuk és helyesnek találtuk. A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG.

A múlt évről maradt... 857 tag 2865 üzletirészzel és 14 tag 383 részjeggyel... 289 - 839... 1146 tag 3704 üzletirészzel és 37 tag 431 részjeggyel... marad 966 tag 3100 üzletirészzel és 34 tag 418 részjeggyel

TARTOZIK A felszámoló 1900—1904. I. évtársulat vagyonmérlege. KÖVETEL

Table with columns: kor. f., kor. f., kor. f., kor. f. Rows include Az évi. vagyonra 1904. jan. 31-én, Az évi. hitelre, etc.

Budapest, 1904. évi január hó 31-én. A Z I G A Z G A T Ó S Á G: Dr. Kovács Gyula, Freundiger J. Lipót, Freundiger Károly, Dr. Rakonitz Gyula, Schreiber Sámuel, ifj. Zachár A. kir. tanácsos, elnök. igazgató, igazgató, igazgató, igazgató.

Ezen mérleg, illetőleg vagyonfelosztást kimutatást a közgyűlésre kiküldött alírott felszámoló-bizottság megvizsgálván, azt helyesnek találja. Budapest, 1904. évi március hó 3-án. Dr. Daach Sándor, Bauer Sámuel, Brak Jakab, Pap Mór, Singer Adolf, f. elz. biz. elnök, f. elz. biz. tag, f. elz. biz. tag, f. elz. biz. tag, f. elz. biz. tag.

Arverés utján 18 forintért. A legfinomabb minőségű, fekete, sötétkék, szürke vagy barna színben. Vídeki rendelések 12 frt utánvétel mellett szállítotnak s a fennmaradó 6 forint 60 nap múlva fizetendő. Ezen idő alatt a t. rendelés meggyőződhetik a szövet kintű minőségéről.

Poschinger Fülöp fegyvergyára, Ferlach (Karintia). Fénykép-Részületek. Előrendő gyártmányok, részlet-fizetésre is. Árjegyzéket tessék kérni.

AUFRECHT'S GOLDSCHMIED FENYKEPEZETI OSZTÁLY BUDAPEST, VI. EÖTVÖS U. 32. A 11260. számú. Vízhatlanított mázoló és telítő massa, valamint eljárás annak előállítására című, 1897. decemb. 14-ről kelt magyar. szabadalomra. Alkalmos képviselők felvételnek.

Angol-Osztrák Bank. Az angol osztrák bank részvényeseinek 40-ik rendes közgyűlése. 1904. évi március hó 30-án 6 1/2 órakor este (im Hause der Kaufmannschaft, I. Schwarzenbergplatz 7.) Bécsben fog megtartatni. A közgyűlés tárgyai: 1. Az igazgató-tanács évi jelentése. 2. A számvizsgálók jelentése az 1903-ik évi zárszámadásról és e fölötti határozathozatal. 3. Határozathozatal az 1903. évi mérleg szerint elért tiszta nyeresemény hováfordítása tárgyában. 4. Alapszabályok módosítása. 5. Egy új főtanácsos megválasztásának helybenhagyása. Bécs, 1904. március hó 11-én. (Utánnyomás nem díjaztatik.)

2000 tczt GALLER
minden divat alakban
36-50 számig raktáron.
LUSTIG EDE KEREPESI UT 2
URI DIVAT ÉS FEHERNEMU RAKTARA
HEPES ARJEGYZEK BERMENTVE.

KATAPHORESE

Uj gyogymod!
Föluumulhatatlan gyogyhatastu
IDEG-, NEMI-,
bör-, vérbetegségek, bujakörös (siphilis) betegségek, önfertözés utóbajjal és férfiai gyengeségi állapotok, impotentia gyökeros gyogviatasara. Tapasztalt honrakialis és gyors eredmények folytan honorarium teljes gyogyszer után fizethető. Elsőrendü intézet mintaszertü gyogyszermeivel.

Budapest, Teréz-körut 44. I. em.
Dr. Mitzger Tivadar
személyes vezetése alatt nyitva egész nap. Levelekre díjtalanul válasz.

DÓCZI M.

legnagyobb saját készítésü cipőraktára

BUDAPEST,

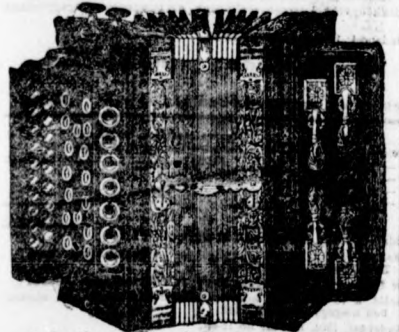
Kerepesi-ut

Az általánosan beállott bőrdrág, lás dacára, alantl olcsó árakon szállítja esinos, tartós és jóminőségü cipőit.
Női cipő:
Lakk vagy serge kivágott 1.60, csattos --- 2.---
Zergo- vagy borjúbőr cuogos 3.---, füz. 3.20, gomb. --- 3.50
Elegáns amerikai box, cuq. 3.50, füz. 3.60, --- 3.80
Orosz vagy szalonlakk, füz. v. cuogos 3.50, --- 3.80
Elegáns francia sevró, füz. 4.20, cuqos 4.40, --- 4.80
Férfi-cipő:
Orosz- vagy szalonlakk, cuq. 4.20, füz. 4.50, gombos --- 4.80
Derbylakkancs, box-, szalon- vagy oroszlakkból --- 4.80
Elegáns amer. box, cuqos 4.---, füz. 4.20, gombos --- 4.50
Orosz francia sevró cuq. 4.50, füz. 4.70, gombos --- 5.---
Borjúbőr sima 3.---, bordós 3.20, füz. 3.50, bakancs 3.70
Finom sevró, box és lakk kenőcsök dobozunkat --- 3.90
Uj árjegyzék és csomagolás ingyen.
Videki rendeléseket utánértel pontosan eszközölök. Nem megfelelő kicserélek. 10 forintot felül bérmentve.

Ne vezettesse magát félre,
ha **EPP OLY JÓT**
ajánlanak, mert
"TAURIL"
a jelenkor legzivilisabb tömítőanyaga áll ellent legjobban: a magas és tulhevített goznek.
Ismeretével, mintakkal és ajánlatl díjmentesen szolgál
SCHOTTOLA ERNŐ, BUDAPEST
Fonócsere palota.

2 soros művész-harmonika

4 heti próbára! Csak 9 1/2 korona
tántréttel. Ezen hangszernak 19 billentyűre, 4 contrabasszal 2-soros klaviatúra van felül- és sok csengő gyűrűvel és egyéb díszítéssel. Kétféle fuvócsattal és bakapocslakkal 1. fuvócsattal szék fémarsokvédőkkel, kétlós karhoz hasonló harmonikaszertü zene, a hangok könnyen kiemeléssel. Igen tisztes és könnyen kezelhető hangszere szép állásúban. Tartós, soseid kócsintmány. Nagyrésze körülből 60 cm. Hossz 75 fillér. Kívánata és hangszert nyitott nikkel-klaviatúra is szállítjuk áramelés nélkül. Árjegyzék mindenféle harmonikáról és egyéb hangszerekről ingyen és bérmentve.
Heinr. Suhr
legrégibb hangszergyári székülköd Neuenrade 6 Westfalen.

The „Veri“

legujabb szabásu amerikai fel. öltö, bő harangalj, minden testre alkalmas, minden színben

frt 16 } frt 8.—
> 18 }
> 20 } 10.—
> 21 }
> 24 } szabott 14.—
> 28 } árak!
> 32 }

KOCH Testvérek,

Budapest legnagyobb férfi, nő- és gyermek ruha-árúháza
Károly-körut 26.
Visszamaradt árakat hihetetlen olcsó szabott árak mellett adatk. nak ell!

MAGYAR

orvosi műszertár
Budapest, VII., Kerepesi-ut 32. a Rókus-körházzal szemben.
Universális páratlanok a maguk nemében, biztos kévés, nem okoz nyomást, gummitöltés, kis pelottával a legnagyobb sérv is elzárható. — Tessék prospektust kérni.
Műfűzők, haskötiók, egyenestartók, támgepek, gummi-haringsnyak, jóállás mellett legpontosabban és legolcsóbban készülnek.
Műlábak! Műkezek! Gummi és hálhótyag-különlegességek, valódi francia gyártmány, 2—12 kor-ig tucálja, rövid Capotok 4-től 0 kor-ig tucálja, női övszer, pess. oculus, orvosi rendelethez, 3—5 kor. darabja. Diana-öv havibaj-kötéltek, 3—7 kor. drbja.
20 kor. megrendelésnél 20% öngedmény.

Betegtoló-székek

és az összes betegápolási cikkek nagy választékban kaphatók.
Nagy képes árjegyzékek díszretnen, ingyen és bérmentve.
A vörös keresztre ügyeljünk.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

1 összehajtható vaságy 3 db	frt 10.---	1 scél sodrony ágybetét	frt 5.---
1 kivethető malmocsal	10.---	1 tengerifü malmac	5.40
1 rouge paplan	1.80	1 ágyruq	5.30
1 primá	2.80	1 löször	12.---
1 cachmir paplan	3.40	1 ablak köper függöny	8.---
1 matín	3.80	1 tunis	1.50
1 szász cachmir	4.80	1 gyapju	4.50
1 szelyem atlasz paplan	8.50	3 ágy, 1 asztalterítő bouret	5.50
1 fodros szelyem atl. papl.	18.50	3 1 gyapju	12.---
1 jó vásson paplan lepedő	2.90	1 nagy szobaszőnyeg	2.50
1 ágy	1.80	1 szőnyeg	5.30
1 finell ágytakaró pokróc	2.50	1 ágyelöke I.	0.85
1 gyapju	5.50	1 tapcsery ágyelöke	1.50
1 jó pokróc	1.80	1 mir. jó futószőnyeg	4.40
1 tölj pokróc	4.80	1 „ „ mintázott	7.75
1 szep falli szőnyeg	7.50		

GICHNER JÁNOS

paplan, malmac és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vas- bútor stb. nagy raktára.
Budapest, VII., Erzsébet-körut 20. szám.
Árjegyzéket kívánata ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek, nem tészek árak kicseréltek, vagy a pénz visszazadatk.

Singer- varrógépek

és karikahajós gépek a legjutányosabb árban és legkedvezőbb feltételek mellett jóállással az 1889. év óta fennálló cégnél
LÖWINGER JÓZSEF-nél
Budapesten, VII., Erzsébet-körut 19. szám alatt vehetök.
Minden géphez díjmentesen egy az összes államokban szabadalmazott műhímzőkészülék, hímzőrámával és mintával adatk.
Árjegyzék ingyen. — Varrógépünyök felvétetnek.

Megjelent NEUMANN M.

CSÁSZ. ÉS KIR. UD. SZÁLLITÓ

FÉRFI, FIU-, GYERMEK- ÉS LEÁNYKA-RUHÁK TELEPÉNEK

TAVASZI NAGY ÁRJEGYZÉKE

BUDAPEST, MUZEUM-KÖRUT 1.

— Kívánatra ingyen és bérmentve. —

Ha szép akar lenni, Végül nevel ellátott Angyal-örömet vegyen, mely egy helyü előgyasztása után ellátott szep- löt, májfoltot, pattanást, himlő- helyet, mitesert, orrvörösséget korosabb hölgyeknél kismintja a raneokat, miáltal megakadályozza a véntelést. A kinek tiszta arca van és állandóan használja a Végül-féle Angyal-örömet, az biztosítva van minden arcfeszítatlanság ellen. Egy nagy tégely egy koronáért kapható az „Angyal-gyogyszertárban Szolnok, Lak-tanya-körut.

Dr. Füredi Titkos betegségek

v. kórházi főorvos, katonai-, megyei- és ker. pénztári főorvos, a Medjárdi rend lovagja stb.

impotentia, nemi és női bajok legqualifikáltabb specialista. Rendel: 9—4, este 7—8; Bpest, IV. Váci-utca 12. Vegyi- és göröcsöl vizsgálat mellett, levél útján is biztos gyogyszer. Mérsékelt díj.

A „KAISER“-hajók:

Kaiser Wilhelm II. 215 méter hosszú,
Kronprinz Wilhelm, 202 méter hosszú,
Kaiser Wilhelm d. Grosse 198 méter hosszú,
Kaiserin Mária Terézia, 166 méter hosszú.
Fenti hajókkal juthatni
6—7 nap alatt Bremenből Newyorkba.

INDULAS KEDDI NAPON.
Ezen „Kaiser“ hajók csakis Bremenből indulnak. Aki „Kaiser“ hajóval kíván utazni, bátran és minden akadály nélkül utazhat, bátran és minden senkinek nem áll jogában. Már otthon határozza el magát mindenki, hogy mely irányban fog utazni, és ezen elhatározásáról ne hagyja magát senki által lebeszélteni vagy félrevezettetni. Mindenkinek szabad akaratában áll arra utazni, a merre akar. Hajón való helyről azonban előre kell gondoskodni és annak biztosítására jóelőre és címre 20 korona előleget beküldeni.

Missler F. Bremen,

Bahnhofstrasse 30.

Bankház és közlekedési vállalat.

Minden sz. egyszeri beiktatás... nonparolle betűkből & iller. Vas-tarabb betűkből & iller.

Levelőhöz tudakosodás ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni.

Levelőzés. Magánhivatalnok... minden költség nélkül ismeret-egyetésként...

Iparos. 27 éves, rom. kat. ismeret-egyetésként... Budapesti...

Béhm gyernek. ismeret-egyetésként... Budapesti...

Béla. Lelkes és F. Gy. kíván helyet... Budapesti...

Bélyeggyűjtők. Kérlek, egy levelet... Budapesti...

Mely nemesszöv. keresztyény urlembert... Budapesti...

Szeretek. megismerkedni szép... Budapesti...

Vidéki. rom. kat. gyermeket... Budapesti...

Hatvány. csallagok levele van... Budapesti...

1000-100000. korona hozomány... Budapesti...

Hölgyek, hölgyek. több ezer férfiak... Budapesti...

Művelt. elegáns fiatal... Budapesti...

J. K. igen nagyon... Budapesti...

28 éves. katolikus művelt... Budapesti...

Szegedek. nő szobor... Budapesti...

Szobalány. fiatal... Budapesti...

Üvegesség. fiatal... Budapesti...

Ügyes ruha. és divát... Budapesti...

Kifutó leány. fiatal... Budapesti...

Újves elárultató. fiatal... Budapesti...

Fodrász. fiatal... Budapesti...

Fodrász. fiatal... Budapesti...

Szabóné. szakmájában... Budapesti...

Fodrász. fiatal... Budapesti...

Mérlegképes. könyvelő és... Budapesti...

Gyermekleány. ajánlok... Budapesti...

Úrlóné. 1-2 éves... Budapesti...

Nőtáborra... Budapesti...

Intelligens úri leány. házasodni... Budapesti...

Fiatal hölgy. keres... Budapesti...

Oktatás. Angolt, franciát... Budapesti...

Angolt, franciát. vagy... Budapesti...

Működés. fiatal... Budapesti...

Szobalány. fiatal... Budapesti...

Kézifutó leány. fiatal... Budapesti...

Szobalány. fiatal... Budapesti...

Takarító. fiatal... Budapesti...

Derektvarróné. fiatal... Budapesti...

Szakácsné. fiatal... Budapesti...

Franciá bonne. fiatal... Budapesti...

Minden szakács. fiatal... Budapesti...

Tanone. fiatal... Budapesti...

Működés. fiatal... Budapesti...

Szobalány. fiatal... Budapesti...

Üvegesség. fiatal... Budapesti...

Ügyes ruha. és divát... Budapesti...

Kifutó leány. fiatal... Budapesti...

Újves elárultató. fiatal... Budapesti...

Fodrász. fiatal... Budapesti...

Kávécsarnok. minden elfoglalt... Budapesti...

Vendég. mely nyáron... Budapesti...

Tözebecshelység. 30 év... Budapesti...

Füszerekedések. vidéki... Budapesti...

Vendég. helyiség... Budapesti...

Kávéérés. valószínű... Budapesti...

Liszt, hűvelyes. bélet... Budapesti...

Zöldes fa-és szén. üzemeltető... Budapesti...

Péküzlet. naponta... Budapesti...

Dohányüzlet. helyiség... Budapesti...

Füszérüzlet. ital... Budapesti...

Fodrász. fiatal... Budapesti...

Kávéérés. munká... Budapesti...

Vendég. Csém... Budapesti...

Beszálló vendég. dunántúli... Budapesti...

Szatócsüzlet. erős... Budapesti...

Kávécsarnok. nagykorú... Budapesti...

Vendég. Kerespet... Budapesti...

Füszérüzlet. főváros... Budapesti...

Vendég. 70 forint... Budapesti...

Füszerekedések. csomag... Budapesti...

Vendég. főváros... Budapesti...

Korcsma. kint... Budapesti...

Füszérüzlet. újpest... Budapesti...

Tejcsarnok. 110 liter... Budapesti...

Vendég. képzett... Budapesti...

Mosoda. Operaszínház... Budapesti...

Vendég. régi... Budapesti...

Mosoda. Isabella... Budapesti...

Korcsma. szent... Budapesti...

Tözebecshelység. főváros... Budapesti...

Mészárszék. 140 fr... Budapesti...

Füszérüzlet. kint... Budapesti...

Füszérüzlet. kint... Budapesti...

Kávéérés. kifőzéssel... Budapesti...

Dohányüzlet. mely... Budapesti...

Szatócsüzlet. halmozott... Budapesti...

Füszérüzlet. halmozott... Budapesti...

Vendég. kimutatható... Budapesti...

Üveg. porcellán... Budapesti...

Kávéérés. billár... Budapesti...

Füszérüzlet. illanzó... Budapesti...

Füszérüzlet. illanzó... Budapesti...

Füszérüzlet. illanzó... Budapesti...

Füszérüzlet. illanzó... Budapesti...

Füszérüzlet. illanzó... Budapesti...

Füszérüzlet. illanzó... Budapesti...

Füszérüzlet. illanzó... Budapesti...

Füszérüzlet. illanzó... Budapesti...

Füszérüzlet. illanzó... Budapesti...

Sarokház. földes... Budapesti...

2 Csaliúhá. eladó... Budapesti...

Butorok. 40 szobor... Budapesti...

Raktár. áttelepítés... Budapesti...

Gyönyörű. ebéd... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...

Butorok. halmozott... Budapesti...